

**Міністерство з питань надзвичайних ситуацій
та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи**

**Всеукраїнський науково-дослідний інститут
цивільного захисту населення і територій від надзвичайних
ситуацій техногенного та природного характеру**

**ДОСВІД
ДІЙ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ
ТА СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ СТИХІЙНОГО ЛИХА,
ЩО СТАЛОСЯ 23 – 27 ЛИПНЯ 2008 РОКУ**

Засновник:

Міністерство з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи

Організація – виконавець:

Всеукраїнський науково-дослідний інститут цивільного захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру.

Редакційна колегія: О.М. Євдін, О.І. Сафронов, В.В.Могилюниченко, О.П. Жихарєв, В.П.Квашук, В.Д.Сніцар

Для підготовки Досвіду використовувалися матеріали, надані:

Департаментом цивільного захисту;
Департаментом управління рятувальними силами;
Департаментом охорони здоров'я та медико-біологічного захисту;
Департаментом матеріально-технічного забезпечення;
Управлінням зв'язку та оповіщення;
Управлінням соціально-гуманітарної роботи та психологічного забезпечення;
Управлінням прогнозування;
Державною гідрометеорологічною службою;
Головними управліннями МНС України в Вінницькій, Івано-Франківській, Закарпатській, Львівській, Тернопільській та Чернівецькій областях.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
1. ХРОНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СТИХІЙНОГО ЛИХА	5
2. НАСЛІДКИ СТИХІЙНОГО ЛИХА	9
3. АНАЛІЗ ДІЙ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТА СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ СТИХІЙНОГО ЛИХА, ЩО СТАЛОСЯ 23 – 27 ЛИПНЯ 2008 РОКУ	15
3.1. Моніторинг паводкової обстановки.....	15
3.2. Організаційні заходи (робота комісій, штабів з ліквідації стихійного лиха)	23
3.3. Оповіщення про загрозу, виникнення та розвиток надзвичайної ситуації.....	31
3.4. Рятувальні та першочергові невідкладні роботи	33
3.5. Організація захисту населення і територій:	36
3.5.1. Евакуаційні заходи.....	36
3.5.2. Інженерно-технічні заходи.	39
3.5.3. Медичні та санітарно-епідеміологічні заходи.	41
3.5.4. Ветеринарне забезпечення.....	49
3.5.5. Психологічне забезпечення.	52
3.5.6. Життєзабезпечення постраждалого населення (розміщення, забезпечення харчуванням, речами першої необхідності тощо).	56
3.5.7. Матеріально-технічне забезпечення.....	58
4. ПРОВЕДЕННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ РОБІТ	62
5. ВИСНОВКИ	77

ВСТУП

Карпати за ступенем гідрологічної небезпеки відносяться до одного з найбільш паводконебезпечних регіонів Європи. Паводки в цьому регіоні – це звичайна, притаманна річкам цієї території фаза гідрологічного режиму.

Карпатський регіон за географічним положенням та кліматичними умовами відноситься до зони активної зливової діяльності. Фізико-географічні умови цієї території сприяють суттєвому збільшенню кількості опадів. Інтенсивні зливові дощі в Карпатах одночасно можуть охоплювати значні території. Добова кількість опадів нерідко перевищує 100 мм і досягає 150-200 мм, що призводить до формування значних, часто катастрофічних паводків. Дуже високі з катастрофічними наслідками паводки тут відмічаються один раз у 10-20 років.

Високі паводки на річках карпатського регіону спостерігались у 1927, 1941, 1947, 1955, 1957, 1969, 1980, 1992, 1993, 1995, 1998, 2001, 2007 роках.

Негативні наслідки паводків посилюються антропогенною діяльністю на річкових водозборах, особливо якщо вона відбувається неконтрольовано, необґрунтовано, без урахування умов розвитку паводків та переміщення паводкових хвиль. Площі затоплення та його тривалість збільшується в разі переливу води через дамби обвалування або їх прориву. Збільшення збитків і зон затоплення відбувається також внаслідок розташування будов в зоні постійного та потенційного затоплення.

Паводки різної висоти в цьому регіоні повторюються 3-8 разів на рік, частота їх формування в багаторічному розрізі підпорядковується певним закономірностям, які проявляються у чергуванні періодів підвищеної та низької водності, зумовлені глобальною атмосферною циркуляцією.

Основною причиною дуже сильних та тривалих дощів у західних областях України 22-27 липня, які спричинили формування високих та екстремально високих паводків з катастрофічними наслідками, був малорухомий потужний висотний циклон над Балканами та атмосферні фронти, активність яких підсилювалась конвекцією та орографією.

Формуванню паводків сприяла як кількість опадів, так і їх тривале постійне випадіння упродовж декількох діб та одночасне охоплення дощами території всіх річкових водозборів південного заходу України – басейнів Дністра, Прута, Сірета, Тиси, Ужа, Латориці.

Найбільш значними і інтенсивними були опади у гірських частинах басейнів Дністра, Прута і Сірета, де й сформувалися найбільш потужні паводки з масштабними негативними наслідками.

Меншою була кількість опадів на Закарпатті, тут відповідно й сформувався більш низький паводок.

Загальна сума опадів у західних областях України за період 22-27 липня становила 100- 356 мм (на Закарпатті 60- 259 мм), що відповідає 1,0 – 2,5 місячних норм, а в ряді пунктів спостереження до 3-х місячних норм

1. ХРОНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ СТИХІЙНОГО ЛИХА

Дата виникнення НС: 23.07.2008 р.

Найменування НС: високі рівні води (водопілля, паводи)

Масштаб НС: державний рівень

Місце виникнення НС: Вінницька, Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Тернопільська та Чернівецька області.

Найбільш інтенсивні дощі в басейні Дністра пройшли 24-25 липня, коли в основних зонах формування паводкового стоку випало 50-167 мм опадів (близько місячної норми). Такі опади у три рази перевищили критерії стихійних для карпатського регіону.

У басейнах Прута і Сірета найбільш значні та інтенсивні опади відмічалися 24-25 липня та вдень 26 – вночі 27 липня. Так, за ніч 25 липня на гідрологічних постах було зафіксовано до 64 мм опадів, а на метеостанції Селятин за день 26 липня – 89 мм.

На Закарпатті паводки були сформовані загальною кількістю опадів до 100-180 мм, а найбільше їх випало (до 260 мм) у верхів'ях річки Тиса.

Формування паводку розпочалося переважно 23 липня. Найбільш інтенсивні підйоми рівнів води спостерігалися 24 та 25 липня. Добова інтенсивність зростання рівнів була від 1 до 3 метрів, на ряді ділянок до 4 метрів.

Максимуми паводку сформувалися переважно 25-27 липня, на Дністрі біля Могилів-Подільського – 28-29 липня, у пониззі Дністра – у першій декаді серпня.

Загальна амплітуда підвищення рівнів води становила від 1 до 8 метрів.

За даними спостережень гідрологічних постів та результатами польових обстежень і визначень параметрів паводку, які були виконані фахівцями організацій гідрометеорологічної служби 11-16 серпня, досягнення та перевищення попередніх історичних (або найбільших за період спостережень) максимумів зафіксовано у створах 17 гідрологічних постів – 13 постів на річках басейну Дністра, 3 поста на річках басейну Прута та 1 пост на річках Закарпаття.

Від комплексної дії дуже високого руслового, значного схилового та місцевого стоку спостерігалось масштабне і тривале затоплення річкових заплав. Перевищення їх відміток у створах постів на річках гірської частини басейну Дністра, у басейні Прута досягало 1 – 4 м; на Тисі, Латориці та їх окремих притоках 1-2 м. Під час паводку відмічалось підтоплення сільськогосподарських угідь, досягнення та перевищення небезпечних відміток затоплення населених пунктів, господарських об'єктів. Негативні наслідки паводку на річці Прут біля м. Чернівці посилювались проривом греблі біля м. Снятин (Івано-Франківська область), що призвело до перевищення відміток застави та небезпечних відміток на 4,5-

4,8 метри. На Дністрі біля м. Могилів-Подільський перевищення більш ніж на 3 метри відміток підтоплення пов'язано також з режимом скидів води з Дністровського водосховища.

Гідрометеорологічне забезпечення в період паводку

У період розвитку паводку у третій декаді липня Українським гідрометеорологічним центром, Івано-Франківським, Вінницьким, Закарпатським, Львівським, Тернопільським, Чернівецьким обласними центрами з гідроетеорології до споживачів всіх рівнів оперативно доводилися інформаційно-прогностичні матеріали про фактичні та очікувані погодні, гідрологічні умови і можливі негативні наслідки для вжиття запобіжних та аварійно-рятувальних заходів.

Всі оперативні інформаційно-прогностичні метеорологічні та гідрологічні дані на всіх рівнях передавалися згідно з діючими схемами та порядками, розміщувались у щоденних гідрометеорологічних і гідрологічних бюлетенях, на сайті Українського гідрометцентру. Всі штормові попередження та короткострокові прогнози негайно після їх складання доводилися Держгідрометом та Українським гідрометцентром до оперативно-чергової служби МНС, а обласними центрами з гідрометеорології – до місцевих органів виконавчої влади.

Вцілому, за період з 21 по 30 липня, Українським гідрометцентром та обласними центрами з гідрометеорології складено і доведено 7 штормових попереджень про загрозу дуже сильних дощів та 47 попереджень про формування та проходження дощового паводку на річках Карпатського регіону, Дністровському водосховищі та пониззі Дністра.

Інформування населення здійснювалось через засоби масової інформації. На першому та другому каналах Українського радіо щоденно транслювалось близько 60 випусків з прогнозом погоди. Інформація надавалась телевізійним каналам, друкованим та електронним засобам масової інформації. В прямому ефірі відбулось 32 виступи чергових синоптиків Українського гідрометцентру.

За ініціативою Українського гідрометцентру 27 липня (неділя) було проведено позачергове засідання Міжвідомчої наради при Держводгоспі України з метою аналізу ситуації та прийняття невідкладних заходів щодо режиму пропуску високого паводку через Дністровські водосховища. У засіданні взяли участь начальник Українського гідрометцентру та спеціалісти відділу гідрологічних прогнозів, якими була надана необхідна інформація та розрахунки, в тому числі розрахунок наповнення водосховища до відмітки 123.0 – 124.0 м БС для умов максимально можливого в даний паводок припливу до водосховища величиною 5000-6000 м³/с та при скидах величиною 3000-3500 м³/с.

Відповідно до діючих Регламенту щодо обміну гідрометеорологічними даними між Україною та Румунією (2000 р.) та Угоди по співробітництву між

гідрометслужбами України та Республіки Молдова (1996 р.), Український гідрометцентр забезпечив передачу щоденного гідрологічного зведення та штормових попереджень, короткострокових прогнозів максимальних рівнів і витрат у погоджених об'ємах, строках та способах до вищезазначених опонентів.

Таким чином, внаслідок комплексної дії дуже сильних та тривалих дощів, поривів вітру, підняття рівнів води в річках, утворення інтенсивного місцевого поверхневого дощового стоку, активізації зсувних процесів протягом 23-27 липня зазнали шкоди шість областей України, а саме Вінницька, Івано-Франківська, Закарпатська, Львівська, Тернопільська та Чернівецька.

2. НАСЛІДКИ СТИХІЙНОГО ЛИХА

Катастрофічна повінь, яка сталася 23-27 липня на території шести областей західного регіону, призвела до підтоплення 1 тис. 14 населених пунктів, 45 тис. 351 житлових будинків, 59 тис. 539 домогосподарств, 61 тис. 772 га сільськогосподарських угідь.

Внаслідок руйнівної дії повені зруйновано 1 тис. 296 житлових будинків, 711 автомобільних та 559 пішохідних мостів, 852,1 км автошляхів та 159,4 км берегоукріплень. Узагальнені наслідки руйнівної дії повені наведені у таблиці 1.

Внаслідок стихії загинуло 39 осіб, з них 8 дітей.

Загальна сума завданих матеріальних збитків у шести областях становить близько 3,2 мільярда грн.

Таблиця 1

Узагальнені наслідки руйнівної дії повені

Найменування об'єкта		Стан об'єкта	Усього	За областями					
				Івано-Франківська	Львівська	Вінницька*	Чернівецька	Закарпатська	Тернопільська
1	Житлові будинки	зруйновані	1296	370	27	37	800	27	35
		потребують капітального ремонту	11266	7182	684	392	2750	73	185
		пошкоджені	22810	13688	4410	385	2660	1359	308
2	Заклади охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, фельдшерсько-акушерські пункти, аптеки, санаторії, дитячі оздоровчі табори)	зруйновані	1				1		
		пошкоджені	246	73	25	12	127	4	5
3	Навчальні заклади	зруйновані							
		пошкоджені	316	128	27	11	134	4	12
4	Дитячі дошкільні заклади	зруйновані							
		пошкоджені	122	19	9	8	74	3	9
5	Об'єкти соціально-побутової сфери	зруйновані	10	7			3		
		пошкоджені	222	79	19	20	98	3	3
6	Об'єкти житлово-комунального господарства	зруйновані	27	23	4				
		пошкоджені	416	198	43	39	127	8	1

Найменування об'єкта		Стан об'єкта	Усього	За областями					
				Івано- Франківська	Львівська	Вінницька*	Чернівецька	Закарпатська	Тернопільська
7	Будівлі сільсько- осподарських підприємств	зруйновані							
		пошкоджені	23	2			15	6	
8	Будівлі промисло- вих підприємств	зруйновані	5			2	3		
		пошкоджені	19	6		6	7		
9	Автомобільні мости	зруйновані	711	428	6		124	153	
		пошкоджені	428	232	53	23	75	37	8
10	Пішохідні мости	зруйновані	559	511	10		19	19	
		пошкоджені	392	355	27	1	8		1
11	Берегоукріплення, кілометрів	зруйновані	159,39	134,37	2,5		3,79	18,725	
		пошкоджені	165,37	141,65	13,1		9,715		0,9
12	Автодороги, кілометрів	зруйновані	852,17	513,65	9,3	84,25	120,9	124,07	
		пошкоджені	3949,9	1450,9	35	134,25	1973,6	79,968	276,2
13	Газопроводи, кілометрів	зруйновані	15,876	7,013	2,235	3,5	3,128		
		пошкоджені	13,997	2,89		6,4	4,707		
14	Лінії електропе- редач, кілометрів	зруйновані	29,6			2,9	26,7		
		пошкоджені	216,03	102,81	13,42	50,5	49,3		

У Івано-франківській області внаслідок стихійного лиха, було підтоплено 427 населених пунктів, 24993 житлових будинків, 24534 домогосподарств, 34513 га сільськогосподарських угідь. Загальна чисельність потерпілого населення становить 73268 чоловік. Відселено 7058 осіб та евакуйовані 2319 осіб (всього 9377 осіб).

За період повені розмито 477,32 км берегів, зруйновано 134,366 км берегоукріплень та 15,325 км дамб.

Значних збитків було завдано системам життєзабезпечення та шляхам сполучення області. З початку надзвичайної ситуації було відсутнє транспортне сполучення з 74 населеними пунктами, зруйновано 428 та пошкоджено 232 автомобільних мости, зруйновано 511 та пошкоджено 355 пішохідних мостів, зруйновано 513,650 км автомобільних доріг і 1453,909 км пошкоджено. Пошкоджено 341,66 км повітряних ліній електрозв'язку (відновлено) та 102,810 км ліній електропередач.

Згідно даних обласної СЕС було затоплено (підтоплено) 16961 криниць, 34 кладовища, з них одне частково підмито (Рожнятівський район, с. Ясень).

За інформацією ветеринарної служби області було підтоплено 11 скотомогильників, на 7 з них були захороненні трупи тварин, що загинули від "сибірки".

Всього в області з підтоплених житлових будівель до першої категорії віднесено 370, до другої – 7182 та до третьої – 13688 житлових будівель.

За час стихійного лиха загинуло 25 осіб, з них 7 дітей.

У Львівській області на території 9-ти районів та 4 міст обласного значення, внаслідок проходження катастрофічного паводку, було:

- підтоплено 7479 житлових будинків, 3635 підвалів, 22796 домогосподарств, з них 17756 присадибних ділянок, 5080 криниць у 197 населених пунктах, з них визнано пошкодженими 5040 житлових будинків. До 1-ї категорії віднесено – 17, до другої – 610, до третьої – 4413;

- зруйновано 4 та пошкоджено 24 мости на автомобільних дорогах державного і місцевого значення, а також зруйновано 2 і пошкоджено 21 міст комунальної власності у межах населених пунктів;

- зруйновано 9,3 км та пошкоджено 35 км автодоріг державного значення;

- тимчасово було припинене автомобільне сполучення з 8 та ускладнено з 45 населеними пунктами;

- без газопостачання залишилися 27 населених пунктів;

- знеструмлено 64 населених пункти;

- пошкоджено 8 водозаборів;

- підтоплено 9 кладовищ та 3 скотомогильники.

Суттєво були погіршені умови проживання близько 410 тис. населення, які залишилися без електро-, газо- і водопостачання, електрозв'язку, транспортного сполучення.

Прямі збитки області становлять понад 340 млн. грн.

У Чернівецькій області було завдано значних збитків інфраструктурі 10 районів області та міста Чернівці. Внаслідок стихії в області загинули 12 осіб, серед яких одна неповнолітня дитина.

Було підтоплено 9814 будинків та дворого господарств, 21319 присадибних ділянок. Потребували повного відновлення 800 житлових будинків, капітального ремонту 2750, було пошкоджено 2660 житлових будинків. З 417 населених пунктів області зазнали пошкоджень 250 (67%).

Було зруйновано 124 автомобільні мости, із них 6 державного значення, пошкоджено 75 мостів, зруйновано 19 пішохідних мостів, пошкоджено 8.

Зруйновано 120,9 км та пошкоджено 1973,6 км автодоріг, в тому числі державного значення зруйновано 50 км та пошкоджено 391,4 км. Повністю було перерване транспортне сполучення з Путильським районом та рядом населених пунктів інших районів області (всього 53 населені пункти).

Зруйновано 3,79 км та пошкоджено 9,7 км берегоукріплень, пошкоджено 28 дамб.

Зруйновано 3,128 км та пошкоджено 4,7 км газопроводів. Пошкоджено 127 об'єктів житлово-комунального господарства.

Внаслідок стихії було зруйновано 26,7 км та пошкоджено 49,3 км ліній електропередач. Внаслідок цього, відбулось знеструмлення 27570 житлових будинків, 51 лінії електропередач та 790 трансформаторних підстанцій. Тимчасово був втрачений зв'язок з 51 АТС та 73 населеними пунктами, не працювали більше 19 тисяч телефонів та 5 тисяч радіоточок.

Було пошкоджено 134 навчальні заклади, 74 дитячі дошкільні заклади. Зруйнований 1 та пошкоджено 127 медичних закладів. Зруйновано 3 та пошкоджено 98 об'єктів соціально-побутової сфери.

Пошкоджено 15 будівель сільськогосподарських підприємств, зруйновано 3 та пошкоджено 7 будівель промислових підприємств. Підтоплені 9948,32 га сільськогосподарських угідь.

Під час НС розпочалася активізація зсувних процесів у Вижницькому, Глибоцькому та Кіцманському районах. Внаслідок зсуву ґрунту в с. Чорногузи Вижницького району було зруйновано 15 та пошкоджено 10 житлових будинків.

Прямі збитки становлять понад 1,6 млрд. грн.

У Тернопільській області у 37 постраждалих населених пунктах, було зруйновано та пошкоджено 519 житлових будинків, 30 об'єктів соціально-культурної сфери, 176,2 км доріг комунального та 100,0 км доріг державного значення.

Сума матеріальних збитків становить понад 197 млн. грн.

У Вінницькій області внаслідок складних погодних умов, а також позапланового скиду води Дністровською ГЕС, рівень якої перевищив критичні відмітки, на території 3 районів (Могилів-Подільський, Ямпільський та Мурованокуриловецький) різко підвищився рівень води в р.Дністер та її притоках, в результаті чого були підтоплені: 31 населений пункт, 972 житлових будинки, 3625 домогосподарств та 6088,3 га сільськогосподарських угідь.

Повінню було зруйновано 80 км автодоріг.

Внаслідок стихії загинуло 3 особи та порушені нормальні умови життєдіяльності більше 70 тис. осіб.

Були пошкоджені:

- заклади охорони здоров'я – 10, з них: лікарні – 1, поліклініки – 1, ФАП – 1, аптеки – 5, санаторії – 1, дитячі оздоровчі табори – 1;
- навчальні заклади – 11;
- дитячі дошкільні заклади – 8;

- об'єкти соціально-побутової сфери – 20;
- об'єкти житлово-комунального господарства – 39;
- будівлі промислових підприємств – 2;
- автомобільні мости – 23, з них: державного значення – 3, комунальні – 20;
- пішохідні мости – 1;
- мереж електрозв'язку – 18,51 км.

Також було пошкоджено 137,65 км та зруйновано 84,25 км автомобільних доріг державного та комунального значення.

Зруйновано 3,5 км і пошкоджено 6,4 км газопроводів.

Було зруйновано 2,9 км та пошкоджено 50,5 км ліній електропередач.

Сума матеріальних збитків становила близько 100,0 млн. гривень.

У Закарпатській області у зв'язку із інтенсивним опадами, постраждали території 5 районів області: Рахівського, Тячівського, Хустського, Міжгірського, Березівського.

Під час проходження повені на території зазначених районів було:

- підтоплено 27 населених пунктів, 4092 дворого господарств, 1539 будинків, 352,5 га сільськогосподарських угідь.

- зруйновано та пошкоджено 129 мостів, з них 14 автомобільних ;
- пошкоджено 66,78 км автомобільних доріг;
- зруйновано біля 26,12 км берегоукріплень;
- пошкоджено біля 1,14 км водозахисних дамб;
- пошкоджено 4,77 км підпірних стінок доріг;
- зруйновано 66,78 км дорожнього полотна;
- сталося чотири випадки зсувів ґрунту на автомобільні дороги та будівлі;
- пошкоджено житлових будинків – 1323;
- пошкоджено об'єкти соціально-культурного та освітнього призначення -11;
- евакуйовано (відселено) 680 осіб;
- відключено від газопостачання більше 500 будинків;

Внаслідок зсувів ґрунту, було припинено рух на автодорозі державного значення Мукачєво – Рогатин, місцевого значення с. Богдан – Луги.

У Тернопільській області внаслідок стихійного лиха на території Борщівського, Бучацького, Заліщицького та Монастириського районів області постраждали 37 населених пунктів. Було зруйновано та підлягало відновленню 35 житлових будинків, пошкоджено – 484, з яких 173 потребують капітального ремонту, 311 – поточного ремонту.

Було пошкоджено 30 об'єктів соціально-культурної сфери, а саме:

- закладів охорони здоров'я – 6;
- навчальних закладів – 12;
- дошкільних закладів – 9;
- об'єкти соціально-побутової сфери – 3;
- об'єкт житлово-комунального господарства – 1.

Комунальних автомобільних мостів – 8 та 1 пішохідний.

Було пошкоджено:

- доріг комунального значення 176,2 км та 100,0 км доріг державного значення;
- 1 захисна дамба у Монастириському районі довжиною 1,6 км.

Загинуло 3874,3 га сільськогосподарських посівів.

Прямі збитки склали 91,5 млн. грн.

Загальна потреба у коштах на ліквідацію наслідків стихійного лиха по області становила 182,055 млн. грн.

3. АНАЛІЗ ДІЙ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ ТА СИЛ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ З ЛІКВІДАЦІЇ НАСЛІДКІВ СТИХІЙНОГО ЛИХА, ЩО СТАЛОСЯ 23 – 27 ЛИПНЯ 2008 РОКУ

3.1. Моніторинг паводкової обстановки

Складні погодні умови, що відмічались на території шести постраждалих областей 22-27 липня, були пов'язані з надходженням з заходу холодного полярного фронту та утворенням на його теплій хвилі циклону над Румунією. 22 липня більша частина Європи знаходилась під впливом прохолодних та вологих повітряних мас з північної Атлантики, що західними вітрами виносились до східних районів Європи, де зустрічались з потоками спекотного повітря з південного сходу. В зоні цього малорухомого фронту формувались потужні купча-сто-дошові хмари, що спричиняло сильні зливи, шквалисте посилення вітру, град. Значну роль відігравала тривалість процесу (з 22 по 27 липня), яку створило блокування циклону зонами високого тиску з центрами над Скандинавією та на сході України.

Внаслідок випадіння дуже сильних зливових дощів 23-27 липня на території західного регіону України на річках басейнів Дністра, Прута, Сірету, Тиси, Ужа та Латориці сформувався високий за підйомами рівнів води катастрофічний дощовий паводок.

У період розвитку стихійного лиха у третій декаді липня оперативні підрозділи гідрометслужби завчасно попередили про загрозу та розвиток катастрофічного паводку. Українським гідрометеорологічним центром (далі-УкрГМЦ), обласними оперативно-виробничими організаціями (далі – ОВО), гідророгностичними організаціями за належністю оперативно доводилися інформаційно-прогностичні (ОІП) матеріали про фактичні та очікувані погодні, гідрологічні умови і можливі негативні наслідки для вжиття запобіжних та аварійно-рятувальних заходів.

Гідрометеорологічні спостереження під час паводку проводилися: у басейні Дністра на 65 гідрологічних постах, басейні Прута – на 13, басейні Сірета – на 1, басейні Тиси – на 40.

Гідрометслужба працювала в цілодобовому режимі, проводилися робочі та екстрені заходи щодо прогнозування ситуації, проведення гідрометеорологічних спостережень та гідрометеорологічного забезпечення в зоні паводку.

Оперативні інформаційно-прогностичні метеорологічні та гідрологічні дані на всіх рівнях передавалися згідно з діючими схемами та порядками, розміщувались у щоденних гідрометеорологічних і гідрологічних бюлетенях та

сайті УкрГМЦ. Штормові попередження та короткострокові прогнози доводилися до обласних владних структур, обласних управлінь МНС, відділу оперативно-чергової служби МНС України та керівництва Держгідромету.

Інформування населення здійснювалось через засоби масової інформації. Відповідно до діючих Регламенту щодо обміну гідрометеорологічними даними між Україною та Румунією, Угоди по співробітництву між гідрометслужбами України та Республіки Молдова забезпечувалася щоденна передача гідрологічного зведення та штормових попереджень, короткострокових прогнозів максимальних рівнів і витрат у погоджених обсягах, строках та способах.

Метеорологічні прогнози та відповідні штормові попередження були складені 21 липня о 13 год. про загрозу сильних дощів 22 липня в Карпатах; тривалих дощів в Карпатах та Прикарпатських областях 23 – 24 липня.

22 липня прогнозами та попередженнями на 23 липня передбачались дуже сильні дощі в Карпатах, на Закарпатті та Прикарпатті.

Щоденно в період з 23 по 26 липня в прогнозах та попередженнях УкрГМЦ в Карпатському регіоні передбачались дуже сильні дощі із завчасністю прогнозів до трьох діб.

22 липня стався ріст рівнів води на 0,5-1,5 м на всіх карпатських річках, а на річках Тиса та Латориця до 2,5 м.

23 липня у зв'язку з посиленням опадів штормовими попередженнями передбачалося подальше підвищення рівнів води на всіх річках Карпат над поточними відмітками від 0,5 до 3,5 м (в залежності від поточного стану та розмірів річок) з підтопленням заплав, сільськогосподарських об'єктів, понижених ділянок населених пунктів та господарських об'єктів. Виникла загроза формування селей та значного місцевого схилового стоку.

24 липня (у першій половині дня) продовжувався підйом рівнів води: на річці Тиса до 3,5 м; річках басейнів Прута, Сірета та Дністра до 2,5 м; зберігалось та посилювалось затоплення заплав, сільгоспугідь, господарських об'єктів та житлових будинків у ряді районів Львівської, Івано-Франківської, Тернопільської, Чернівецької, Закарпатської та Вінницької областей.

В ніч з 24 на 25 липня відбулася інтенсифікація дощів та їх посилення по всій території карпатського регіону до величин вдвічі-втричі більше норми. Саме в цей період на більшості пунктів у басейні Дністра, Прута і Сірета були зафіксовані найбільші півдобові суми опадів.

Відповідно до такої метеоситуації та враховуючи вже наявні підйоми рівнів води в першій половині ночі 25 липня були зафіксовані подальші підвищення рівнів води з досягнення ними найвищих (історичних) відміток за період спостереження.

У Івано-Франківській області з 22 липня на Прикарпаття впливав холодний фронт малорухомого циклону з південного заходу, центр якого знаходився над Туреччиною. Внаслідок метеорологічної ситуації, яка склалась на той період часу, по області пройшли сильні, подекуди дуже сильні зливові дощі, а в гірських районах та у високогір'ї області сильні облогові дощі.

За даними обласного гідрометеорологічного центру вдень 22 липня по районах області випало від 11 до 26 мм опадів.

23 липня область знаходилась під впливом того ж циклону із центром на Туреччиною. Протягом даної доби на область випало від 10 до 42 мм опадів.

24 липня область продовжувала знаходитись у зоні холодного фронтального розділу, пов'язаного із вищевказаним циклоном, і на погодні умови області впливала його передня частина.

Внаслідок впливу потужного циклону, який стаціонував та прослідковувався від приземного шару до висоти АТ 400 з центром над Туреччиною та пов'язаним з ним малорухомим атмосферним фронтом, в загальному з 22 липня по ніч 24 липня сума опадів, яка випала на території області склала від 34 до 137 мм, що становить від 30 до 85,1% місячної норми для області.

Найбільша кількість опадів відмічалась в с. Пасічна Надвірнянського району – 137 мм (85,3%), с. Гута Богородчанського району – 116 мм (73,4%), та с. Спас Рожнятівського району – 102 мм (80,3%).

Більше половини місячної норми випало в басейні р. Прут в м. Яремче, смт. Верховина, с. Кути Косівського району та с. Татарів Яремчанської міської ради. В результаті цього на ріках області спостерігались різкі підйоми рівнів води. За даними гідрологічних постів найбільші підйоми 23 липня спостерігались в басейні р. Дністер, а саме на його притоках:

на р. Бистриці-Солотвинській максимальний підйом рівня води становив 242 см – вода частково затоплювала заплаву;

на р. Сукель в районі с. Тисів Коломийської міської ради підйом рівня води склав 134 см., а на р. Лужанці в районі с. Гошів Долинського району 207 см – вода виходила на заплаву;

на р. Лімниці в районі с. Перевозець Калуського району підйом води становив 181 см над передпаводковим рівнем – вода виходила на заплаву та частково її затоплювала.

За ніч з 23 на 24 липня рівень підйому води припинився і почався поступовий її спад.

Внаслідок сильного перезволоження ґрунту та дуже сильних дощів в гірських районах існувала загроза формування селевих потоків.

Вдень 24 липня та вночі 25 липня область продовжувала знаходитись під впливом циклону з центром над Балканами. По області випали дуже сильні зливові дощі, які за своєю інтенсивністю досягли критеріїв стихійного гідрометеорологічного явища.

Станом на 26 липня циклон змістився на північний захід. Івано-Франківська область перебувала в тилівій частині даного циклону.

Вдень 25 та протягом ночі 26 липня продовжувалось випадіння дощів зливого характеру, всіма метеостанціями області були зафіксовані грози.

В загальному за період з 22 липня (вечір) по 26 липня (ніч) сума опадів була від 138 до 267 мм і склала від 100,5 до 182,8 відсотків місячної норми для області.

За даними гідрологічних постів найбільші підйоми рівнів води 26 липня спостерігались в басейні р. Дністер, а саме:

на р. Ворона – в м. Тисмениця рівень води склав 599 см, вода затопила заплаву, дороги, будинки;

на р. Дністер в районі с. Нижнів Тлумацького району підйом становив 714 см над передпаводковим рівнем, вода затопила заплаву на обох берегах, підтоплювала житлові будинки та господарські будівлі. До історичного максимуму рівня води залишалось 15 см.

Вдень 26 липня, зі зменшенням інтенсивності подекуди і припиненням опадів, підйом води припинився та почався поступовий її спад.

Загалом внаслідок впливу потужного циклону, протягом 22 – 26 та ночі 27 липня, по території області спостерігалось випадіння дуже сильних опадів та формування катастрофічного дощового паводку на ріках басейнів Дністер та Прут.

Протягом дня 27 липня зберігалася активна грозова діяльність, особливо в гірських районах, випадіння місцями сильних зливових дощів над територією області.

За даними метеостанцій області загальна кількість опадів за період з 22 по 27 липня склала від 161 до 351 мм, що становило від 154,8 до 240,4% місячної норми для області.

За даними гідрологічних постів найбільші підйоми 27 липня спостерігались в басейні р. Дністер, а саме в районі с. Нижнів максимальний підйом становив 730 см над передпаводковим рівнем, що обумовило перевищення історичного максимуму на 3 см.

Протягом доби 28 липня на території області відмічалось падіння рівнів води в річках, за винятком її підвищення на 4 см на р. Дністер в районі м. Галич. На гірських притоках р. Дністер також спостерігалось зниження рівня вод.

Станом на 29 липня на території області було зафіксовано зниження рівнів води. За інформацією Івано-Франківського центру з гідрометеорології перевищен-

ня фактичного рівня води над відміткою початку затоплення населених пунктів по р. Дністер в населених пунктах Галич і Нижнів Тлумацького району становив 123 см і 190 см відповідно. Середньодобовий рівень спаду рівня води на р. Дністер в районі м. Галич становив 46 см, а в с. Нижнів Тлумацького району – 68 см.

У Чернівецькій області складні погодні умови, що відмічались 22-27 липня, були пов'язані з надходженням з заходу холодного полярного фронту та утворенням на його теплій хвилі циклону над Румунією. В зоні цього малорухомого фронту формувались потужні купчасто-дощові хмари, що спричиняло сильні зливи, шквалисте посилення вітру, град. Значну роль відігравала тривалість процесу (з 23 по 27 липня), яку створило блокування циклону зонами високого тиску з центрами над Скандинавією та на сході України.

Внаслідок випадіння дуже сильних зливових дощів 23-27 липня на території західного регіону України на річках басейнів Прута та Сірету сформувався високий за підйомами рівнів води катастрофічний дощовий паводок.

Формування паводку на річках басейнів Прута та Сірету розпочалося 23 липня і проходило трьома хвилями в басейні р. Прут та двома хвилями в басейні р. Сірет. В басейні р. Прут максимальні рівні першої хвилі відмічались у другій половині дня 23 липня та вранці 24 липня з загальними підйомами рівнів води: на р. Прут – м. Чернівці 2,04 м, р. Черемош 0,95 – 1,15 м.

Друга хвиля дощового паводку почала формуватись на спаді першої в другій половині дня 24 липня та була найбільш інтенсивною за максимальними значеннями підйомів рівнів води на річці Прут. Загальні підйоми рівнів води становили на р. Прут м. Чернівці – 7,90 м над передпаводковими значеннями.

Третя хвиля почала формуватися на спаді другої хвилі вдень 26 липня та характеризувалася найбільш інтенсивними підйомами рівнів води на р. Черемош – 3,60 м та по р. Путилка – 1,75 м над передпаводковими значеннями.

Штормові попередження були доведені Головним управлінням МНС в області до органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування.

У Львівській області моніторинг паводкової обстановки здійснювався у постійному режимі та у тісній взаємодії з обласним центром з гідрометеорології МНС, Головним управлінням МНС в області та облводгоспом.

З 15 липня на території області випали сильні, місцями дуже сильні і затяжні дощі. Головним управлінням МНС в області здійснювався щоденний аналіз гідрометеорологічної обстановки, яка доводилась до місцевих державних адміністрацій, органів місцевого самоврядування, служб ЦЗ області, підприємств, установ та організацій і до населення з метою попередження про небезпеку та зав-

часну їх підготовку до дій в умовах паводку. Всього в період з 18 по 24 липня було доведено 8 штормових попереджень та 17 у період з 25 липня по 10 серпня.

У Вінницькій області державною гідрометеорологічною службою МНС області було забезпечено цілодобовий контроль рівнів води на річках, що дав змогу своєчасно реагувати на негативні зміни оперативної обстановки.

В період з 25 липня скид води на Дністровській ГЕС-1 (м. Новодністровськ, Чернівецька обл.) було збільшено понад встановлені норми і, вже до 28 липня досяг показника – 3780 м³/сек., при нормі 1600 м³/сек. Рівень води нижче ГЕС почав поступово збільшуватись, що спричинило затоплення значної території.

Згідно з прогнозом при порушенні гребель Дністровського гідровузла за течією річки Дністер в зону катастрофічного затоплення потрапляє 3 райони області: Мурованокуриловецький, Могилів-Подільський, Ямпільський та місто Могилів-Подільський.

З отриманням оперативним черговим ГУ МНС в області повідомлення щодо різкого збільшення з 25 липня скидів води з водосховища Дністровською ГЕС з та у зв'язку з виникненням загрози підтоплення населених пунктів на території області, 25 липня до м. Могилів-Подільський від Головного управління МНС в області була направлена мобільна оперативна група з метою з'ясування обставин, збору та узагальнення даних, визначення масштабності стихійного лиха. Був запроваджений цілодобовий моніторинг підйому рівнів води.

З 25 липня було організовано чергування оперативних груп, розгорнуто роботу штабів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації у постраждалих районах, забезпечено цілодобовий контроль за рівнями води і своєчасне інформування населення про обстановку в зоні НС.

Станом на 26 липня в Могилів-Подільському, Ямпільському та Мурованокуриловецькому районах області відбулось підтоплення сільгоспугідь 11 населених пунктів розташованих вздовж р. Дністер.

У Закарпатській області спираючись на спостереження, прогноз та аналізуючи можливий розвиток гідрологічної ситуації за даними автоматизованої вимірювальної системи АІВС "ТИСА", облводгосп починаючи з 22 по 24 липня орієнтував Кризовий центр Держвогоспу України, обласну державну адміністрацію, обласну та районні комісії з питань ТЕБ та НС, райдержадміністрації, сільські та селищні ради про можливий подальший розвиток високого паводку.

В зв'язку з цим облводгоспом було рекомендовано попередити сільські та селищні ради про можливий підйом рівнів річок з виходом води на заплави на неза-

хищених ділянках у низинних та передгірських районах області, звернути увагу на стан захаращеності водотоків в межах населених пунктів, що сприятиме можливо-му підтопленню дворого господарств; привести в підвищену готовність відомчі, сільські та селищні аварійні бригади та техніку для залучення до аварійних робіт; водогосподарським будівельним та експлуатаційним організаціям, для запобігання можливого затоплення, рекомендовано підготуватись до виведення із заплав та міждамбового простору будівельну техніку та механізми; сільгоспвиробникам підготуватись до необхідності виведення худоби з літніх таборів та заплавних пасовищ низинної частини рік Тиса, Латориця, Боржава; дорожньо-будівельним організаціям зосередити увагу на ділянках де за рахунок інтенсивного поверхневого стоку в гірських районах можливі селеві виноси ґрунту на автодороги, підготувати автодорожню техніку для вчасного їх розбирання.

З метою недопущення та зменшення негативного впливу несприятливих погодних умов, для забезпечення безаварійного пропуску паводку і координації дій водогосподарських та будівельних організацій, місцевих рад та населення облводгосп у передпаводковий період, до 24 липня, вжив наступних невідкладних заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, а саме:

- було приведено у підвищену готовність водогосподарські аварійні бригади, техніку та спорядження;

- стаціонарні та пересувні насосні станції були підготовлені для перекачки паводкового стоку;

- виконувалось регулювання шлюзами поверхневої води в меліоративних каналах для можливості подальшої підтримки безпечних рівнів води в період паводку;

- для можливості подальшої акумуляції паводкових вод у протипаводкових водосховищах системи "Чорний Мочар" на протязі 19-23 липня було самопливно звільнено 12,7 млн.м³, що дало можливість заповнити водосховища в період паводку, чим захищено від підтоплення 11,5 тис. га сільгоспугідь.

Правобережні та лівобережні дамби р. Латориця (довжиною 80 км) утворюють міждамбовий простір, що прийме біля 75 млн.м³ паводкового стоку. В зв'язку з тим що дані дамби також перебуватимуть довгий час під навантаженням захищаючи населені пункти та території Мукачівського та Ужгородського районів від затоплення паводковими водами р. Латориці, за ними також організовано постійне спостереження, обслуговування та охорона силами Мукачівського МУВГ.

У Тернопільській області у зв'язку з випаданням в період з 23 по 27 липня сильних, а місцями дуже сильних опадів (12 – 61 мм) на території 4-х районів області (Монастириського, Бучацького, Заліщицького та Борщівського) сформувався і пройшов в басейні річки Дністер висоководний дощовий паводок (рівень води на

р. Дністер від Галича Івано-Франківської області до Дністровської ГЕС Чернівецької області станом на 6.00 26 липня досяг: 767 см в м. Заліщики, 1000 см в с. Нижнів Івано-Франківської області, 711 см в м. Галич Івано-Франківської області). З 25 на 26 липня в області випало до 80 мм опадів, що становило 82 % від місячної норми. Проливні дощі продовжувалися. Внаслідок цього в Дністрі очікувалося подальше формування дуже високого дощового паводку з рівнями близькими до багаторічних максимумів та досягнення рівнів води над нулем водомірних постів в Галичі 780-830 см, Нижневі 950-1050 см, Заліщиках 900-1000 см.

В Борщівському, Бучацькому, Заліщицькому та Монастирському районах відмічався вихід води на заплаву і приуслову терасу, внаслідок чого відбулося затоплення городів, луків, сінокосів, сільськогосподарських угідь, окремих сільськогосподарських об'єктів, житлових будинків прирічкових населених пунктів.

Хронологія зміни рівня води в р. Дністер

24 липня, проведеним моніторингом ситуації було встановлено, що, рівень води в р. Дністер збільшується. За даними водомірних постів фактичний рівень води на посту "Галич" складав 422 см., на посту "Нижнів" рівень становив 560 см., на посту "Заліщики" рівень становив 408 см.

25 липня, за даними водомірних постів, фактичний рівень води на посту "Галич" складав 612 см., підйом за добу складав 190 см. На посту "Нижнів" рівень становив 700 см., підйом 140 см., а на посту "Заліщики" рівень становив 660 см., підйом 252 см. Середньодобова інтенсивність підйому рівня води на постах становила 194 см.

26 липня, за даними водомірних постів, фактичний рівень води на посту "Галич" складав 724 см, підйом за добу складав 24 см. На посту "Нижнів" рівень становив 1000 см, підйом 300 см., а на посту "Заліщики" рівень становив 823 см, підйом 163 см. Середньодобова інтенсивність підйому рівня води на 3 постах становила 162 см.

27 липня, за даними водомірних постів, фактичний рівень води на посту "Галич" складав 671 см, підйом за добу складав 53 см. На посту "Нижнів" рівень становив 1009 см, підйом 9 см, а на посту "Заліщики" рівень становив 999 см, підйом 176 см. Середньодобова інтенсивність підйому рівня води на 3 постах становила 44 см.

28 липня, проведеним моніторингом ситуації було встановлено, що рівень води у підтоплених районах Тернопільської області значно понизився.

За даними водомірних постів фактичний рівень води на посту "Галич" складав 681 см, підйом за добу складав 10 см. На посту "Нижнів" рівень становив 940 см, спад 69 см, а на посту "Заліщики" рівень становив 931 см, спад 8 см. Середньодобова інтенсивність зменшення рівня води становила 22 см.

29 липня, за даними водомірних постів, фактичний рівень води на посту "Галич" складав 583 см, спад за добу складав 98 см. На посту "Нижнів" рівень становив 868 см, спад 72 см., а на посту "Заліщики" рівень становив 926 см, спад 65 см. Середньодобова інтенсивність зменшення рівня води становила 78 см.

3.2. Організаційні заходи (робота комісій, штабів з ліквідації стихійного лиха)

З метою ліквідації наслідків стихійного лиха розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28 липня 2008 р. N 1011-р. було затверджено "План невідкладних заходів з подолання стихійного лиха, що сталося 23-27 липня 2008 року у Вінницькій, Івано-Франківській, Закарпатській, Львівській, Тернопільській та Чернівецькій областях".

23 липня у МНС була створена оперативна група на чолі із заступником Міністра, що дало змогу своєчасно здійснювати всі необхідні заходи щодо попередження та ліквідації наслідків цієї надзвичайної ситуації.

Робота оперативної групи була організована за трьома напрямками, а саме: зборі та обробки інформації, управлінні рятувальними силами та матеріально-технічному забезпеченні.

За результатами уточнення та узагальнення інформації, членами групи щоденно готувалася інформація про хід робіт з ліквідації стихійного лиха на адреси Президента України, Прем'єр-міністра України та керівництва МНС.

У зв'язку із загрозою паводку 24 липня всі сили і засоби МНС у західних регіонах України були приведені у стан підвищеної готовності.

25 липня було створено спеціальну Урядову комісію з ліквідації наслідків стихійного лиха на чолі з Міністром МНС, а також її робочий орган – Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації, на чолі з Першим заступником Міністра МНС, які оперативно включилися в роботу.

28 липня розпорядженням Кабінету Міністрів України від 28.08.2008 року № 1009-р було створено Комісію з питань забезпечення надання допомоги громадянам, які постраждали внаслідок стихійного лиха, на чолі з Першим віце-прем'єр-міністром України.

За весь період робіт з ліквідації стихійного лиха та організації відновлювальних робіт було підготовлено та прийнято два закони України, два Укази Президента України, 18 постанов та 17 розпоряджень Кабінету Міністрів України.

У Івано-Франківській області в районах області були проведені екстрені засідання районних, міських комісій з питань ТЕБ та НС, рішеннями яких були

прийнятті першочергові заходи щодо мінімізації втрат та збитків при можливому подальшому погіршенню погодних умов.

В Головному управлінні МНС в області для координації дій залучених сил та засобів, узагальнення даних про хід ліквідації наслідків НС було створено оперативний штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

26 липня в область прибула група працівників МНС України на чолі з Першим заступником Міністра який, відповідно до рішення Міністра, очолив штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

До складу штабу увійшли працівники МНС, Головного управління МНС в області, Міністерства оборони, представники обласної державної адміністрації.

У структурі штабу було створено три оперативні групи, а саме: група збору та обробки інформації, група управління рятувальними силами та група матеріально-технічного забезпечення.

Основними завданнями вказаних груп були наступні:

- групи збору та обробки інформації – збір та обробка інформації про надзвичайну ситуацію; підготовка інформації про масштаби надзвичайної ситуації; здійснення взаємодії з організаціями та підприємствами інших міністерств і відомств;

- групи управління рятувальними силами – керівництво силами та засобами МНС, а також залученими з інших міністерств, відомств та організацій; збір та обробка інформації про проведену роботу підрозділами, на підставі якої приймалися рішення щодо раціонального та ефективного їх використання;

- групи матеріально-технічного забезпечення – забезпечення сил задіяних до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації паливо-мастильними матеріалами, продуктами харчування, аварійно-рятувальним обладнанням, речовим та спеціальним майном, запасними частинами тощо; проведення розрахунків необхідної кількості матеріально-технічних засобів; опрацювання оптимальних маршрутів постачання підрозділів; отримання та розподіл гуманітарної допомоги отриманої від фізичних та юридичних осіб, а також з-за кордону.

Штабом з ліквідації надзвичайної ситуації було організовано роботу щодо збору та обробки інформації з питань наявної обстановки та координації дій залучених підрозділів МНС і Міністерства оборони.

Основні зусилля були зосереджені на:

- здійсненні обстеження з повітря за станом газопроводів, мостів та автомобільних доріг;

- пошуково-рятувальних роботах та наданні допомоги потерпілому населенню;

- відселенні населення із зон затоплення та транспортуванні із зон підтоплення хворих до лікувальних закладів;

- доставці населенню продуктів харчування, питної води та медикаментів;
- проведенні відкачки води із житлових будинків, споруд та сільсько- господарських угідь.

Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації працював цілодобово.

Зв'язок із силами зведених загонів Головних управлінь МНС в областях та транспортними засобами рятування на воді забезпечувався за допомогою радіозв'язку в УКХ радіомережах Головного управління МНС в області, засобами зв'язку пожежно-рятувальних підрозділів.

В КХ радіомережі МНС № 7011 забезпечувалась робота в телефонному та пакетному режимі з вузлами зв'язку пунктів управління МНС та взаємодіючих областей.

З метою отримання звернень громадян та належного реагування на них, надання достовірної інформації населенню про хід аварійно-рятувальних та відновлювальних робіт, отримання інформації про надання гуманітарної допомоги при штабі було створено „гарячу телефонну лінію”.

У Чернівецькій області з 24 липня координацію робіт з ліквідації стихійного лиха було покладено на обласну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій.

З метою запобігання підтоплень головою обласної комісії з питань ТЕБ та НС було направлено факсограму головам райдержадміністрацій з вимогою терміново організувати проведення обстеження ставків та інших водойм, які становлять загрозу населенню, сільськогосподарським угіддям та об'єктам життєзабезпечення.

24 липня в райвідділах ГУ МНС в області були створені оперативні групи, якими спільно з органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування здійснювався моніторинг ситуації. Інформація про ситуацію в районах надавалася до оперативно-диспетчерської служби оперативно-координаційного центру ГУ МНС в області. В оперативно-координаційному центрі здійснювалось узагальнення повідомлень та інформування через кожні 2 години обласної державної адміністрації про ситуацію в області.

У зв'язку з погіршенням погодних умов 25 липня та з метою забезпечення підвищеної готовності Головного управління та структурних підрозділів до дій з ліквідації надзвичайних ситуацій видано наказ начальника ГУ МНС в області від 25.07.08р. №358 „Про організацію аварійно-рятувальних робіт та несення служби на період ліквідації НС”. Особовий склад Головного управління МНС в Чернівецькій області та підрозділів був переведений на цілодобове чергування. Розгорнув роботу оперативний штаб, в складі якого працювали робочі групи:

- група моніторингу, планування, оцінки ситуації та підготовки даних;

- група напрямків;
- групи видів аварійно-рятувальних та інших робіт (аварійно-рятувальних робіт, моніторингу здоров'я населення, матеріально-технічного забезпечення заходів з ліквідації НС, роботи з населенням, взаємодії із засобами масової інформації).

В райони виникнення НС були направлені мобільні оперативні групи, на які були покладені завдання збору та аналізу інформації, організації рятувальних робіт, координації дій органів управління, сил, що залучалися для виконання рятувальних та інших невідкладних робіт та надання оперативної інформації до оперативного штабу Головного управління МНС в області.

Враховуючи, що згідно із статистикою підтоплень територій за попередні роки, найбільш вразливим в цьому відношенні є Новоселицький район, у м. Новоселиця був розгорнутий пересувний пункт управління та життєзабезпечення.

Проведено позачергове засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС, на якому подію, пов'язану з ускладненням погодних умов, класифіковано як надзвичайну ситуацію.

З метою мінімізації можливих негативних наслідків паводку головою обласної комісії з питань ТЕБ та НС видано окреме доручення від 25.07.08 №01-14/75 „Про залучення сил та засобів для проведення аварійно-рятувальних та невідкладних відновлювальних робіт з ліквідації наслідків стихійного лиха”. Зазначеним окремим дорученням підрозділи ГУ МНС та сили цивільного захисту області були переведені в готовність до дій та здійснення передислокації в найбільш потерпілі райони.

З 25 липня на території області було запроваджено режим діяльності у надзвичайній ситуації та створено обласний штаб з ліквідації наслідків стихійного лиха. Начальником штабу був призначений заступник голови Чернівецької облдержадміністрації – голова обласної комісії з питань ТЕБ та НС.

Для упорядкування проведення аварійно-відновлювальних робіт був розроблений План основних заходів щодо ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

В області відбулося засідання оперативного штабу з координації заходів щодо ліквідації наслідків стихійного лиха під головуванням Президента України за участю Прем'єр-міністра України, Міністра МНС України, голови обласної державної адміністрації, керівників центральних органів виконавчої влади, членів оперативного штабу, керівників територіальних підрозділів центральних органів виконавчої влади.

Президентом України на нараді дані відповідні доручення, зокрема:

- визначити земельні ділянки для будівництва житла громадянам, які його втратили під час повені;

- забезпечити будівництво будинків для постраждалих від стихійного лиха;
- вжити заходів щодо відновлення автомобільного сполучення з Путильським районом та відновлення зруйнованих автошляхів;
- надати допомогу малозабезпеченим та саодиноким громадянам у ремонті житла та забезпеченні продуктами харчування;
- вжити заходів щодо попередження епідемії, облаштувати сміттєзвалища та скотомогильники в постраждалих районах;
- організувати оздоровлення дітей з постраждалих регіонів в таборах відпочинку в південних та східних областях, вжити заходів щодо попередження епідемії.

У Львівській області о 02.30 були прийняті рішення щодо проведення комплексу заходів з локалізації та проведення аварійно-рятувальних і першочергових аварійно-відновлювальних робіт в районах, що зазнали негативного впливу дощового паводку, зокрема:

- о 04.45 25 липня органи управління і сили ЦЗ області та постраждалих районів були переведені у режим діяльності у надзвичайній ситуації;
- о 08.00 25 липня було проведено позачергове засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС. Рішенням комісії ситуація, що виникла, класифікована як надзвичайна регіонального рівня;
- був введений в дію “План дій органів управління та сил ЦЗ (ЦО) Львівської області з попередження і ліквідації надзвичайних ситуацій”;
- створено обласний та районні (міські) штаби з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- розроблений План ліквідації наслідків стихійного лиха, сильних дощів на території області 22-25 липня;
- виданий наказ начальника ЦЗ області про виділення з обласного матеріально-технічного резерву 3,5 тонн пального для забезпечення роботи аварійно-рятувальних та інших підрозділів залучених до ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;
- проведено оповіщення та організовано систематичне інформування населення про причини виникнення, розвиток та хід аварійно-рятувальних та першочергових аварійно-відновлювальних робіт;
- о 14.00 25 липня головою облдержадміністрації у селекторному режимі проведено засідання обласного штабу з ліквідації надзвичайної ситуації з питань організації аварійно-рятувальних, аварійно-відновлювальних робіт та заходів соціально-побутового забезпечення населення постраждалих районів за участю керівників районних державних адміністрацій, обласної, районних та міських рад;

- прийнято рішення про негайне відселення жителів із населених пунктів, яким загрожує затоплення, прийняття рішень та організацію тимчасового відселення було покладено на районні штаби з ліквідації наслідків НС.

Для спостереження за розвитком гідрологічної обстановки додатково були залучені добровільні формування із числа жителів населених пунктів, які знаходились в прогнозуємій зоні затоплення.

На випадок погіршення обстановки було створено резерв аварійно-рятувальних формувань підвищеної готовності, техніки та матеріальних засобів.

Координація робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації здійснювалася обласним Штабом з ліквідації надзвичайної ситуації, а з 8 серпня обласним Штабом з організації проведення відновних робіт – оперативним органом обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. До складу штабу було введено керівників облдержадміністрації, територіальних підрозділів МНС, провідних галузей економіки, освіти, культури, соціальної сфери, правоохоронних органів, Збройних Сил України тощо.

Всього проведено 24 засідання штабів та 3 засідання обласної комісії з питань ТЕБ та НС.

Надані Штабу повноваження та організаційні можливості дозволяли оперативно приймати рішення щодо організації і проведення заходів з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та проведення відновлювальних робіт на пошкоджених і зруйнованих стихійним лихом об'єктах.

Зокрема, на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України від 28 липня 2008 року N 1011-р було затверджено "План невідкладних заходів з подолання стихійного лиха, що сталося 23-27 липня у Львівській області".

На виконання рішення XVIII сесії V-го демократичного скликання обласної ради від 06.08.08 № 672 "Про надзвичайну ситуацію, яка склалася у Львівській області внаслідок повені 23-27 липня 2008 року" був розроблений "Календарний план заходів з ліквідації наслідків паводка та відновлення всіх систем життєдіяльності в зоні надзвичайної ситуації".

На виконання вимог Кабінету Міністрів України з 1 серпня розпочалася робота по складанню переліку об'єктів, для включення до "Генерального плану подолання наслідків стихійного лиха та відновлення постраждалих регіонів".

Всього до Генерального плану за поданням Львівської облдержадміністрації включено 634 об'єкти з обсягом фінансування на суму 286908,371 тис.грн.

З метою організації контролю за ходом відновлювальних робіт та виконанням інших заходів, обласним штабом:

- розроблений "Графік фінансування та виконання ремонтних і відновлювальних робіт в населених пунктах, що постраждали внаслідок стихії у Львівській області";

- проводились щотижневі заслуховування керівників обласних управлінь, районів і міст, віднесених до зони надзвичайної екологічної ситуації;
- організовувалась робота оперативних груп.

Разом з цим, штабом були визначені завдання органам управління і силам цивільного захисту щодо організації і проведення всього комплексу аварійно-відновних робіт і інших заходів, спрямованих на відновлення нормальних умов життєдіяльності та забезпечення реалізації соціальних гарантій населенню, за наступними напрямками:

У Вінницькій області розпорядженням голови обласної державної адміністрації від 26 липня 2008 року №288 "Про уповноваженого керівника з ліквідації надзвичайної ситуації, пов'язаної з значним підтопленням населених пунктів, розташованих за течією річки Дністер" призначено уповноваженого керівника робіт з ліквідації НС – першого заступника голови облдержадміністрації, цим же розпорядженням утворено робочий орган – штаб з ліквідації надзвичайної ситуації.

26 липня у зв'язку з різким підйомом води в річці Дністер та ускладненням ситуації, керівництвом Головного управління МНС в області було прийнято рішення, щодо термінового збору особового складу оперативно-рятувальних підрозділів, практичного приведення в готовність двох зведених загонів до дій за призначенням. Для проведення рятувальних робіт було залучено особового складу – 289 осіб, 51 одиницю техніки, 31 одиницю плавзасобів.

Органами управління і силами вживались всі можливі заходи щодо локалізації, та ліквідації наслідків підтоплення. Погодинно здійснювався моніторинг розвитку ситуації на Новодністровській ГЕС. На всіх рівнях були створені штаби з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

Для стабілізації ситуації у районах та містах Могилів-Подільський, що зазнали підтоплення було видано розпорядження облдержадміністрації від 28.07.2008 року №290, „Про невідкладні заходи щодо подолання в області наслідків стихійного лиха”.

Рішенням обласної комісії техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій від 29 липня 2008 року №28 був затверджений „План комплексних заходів щодо забезпечення ліквідації наслідків стихійного лиха, яке сталося 23-27 липня 2008 року.”

У Закарпатській області з метою ліквідації наслідків стихійного лиха та для постійної координації дій під час проходження повені на території постраждалих районів області були створені та працювали в цілодобовому режимі мобільні оперативні групи Головного управління МНС в області. Працівники Головного

управління працювали в штабах з ліквідації надзвичайної ситуації при обласній та райдержадміністраціях області. В оперативно-координаційному центрі Головного управління цілодобово проводилось збір та узагальнення інформації щодо розвитку та ходу ліквідації надзвичайної ситуації, та передача її до Секретаріату Кабінету Міністрів України, МНС, облдержадміністрації.

У Тернопільській області 25 липня проведено позапланове засідання обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, яка прийняла рішення про створення штабу з ліквідації наслідків затоплення територій у постраждалих районах області, введення в дію Плану реагування органів управління та сил цивільного захисту районів при загрозі та виникненні затоплення територій під час дощових паводків, створення оперативних груп на місцях для збору інформації та моніторингу рівнів підйому води. Було видано доручення голови обласної комісії з питань ТЕБ та НС від 25 липня 2008 року №1 „Про запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій області від можливих наслідків підтоплення”.

Позапланові засідання обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій були проведені:

- 28 липня з порядком денним "Про ліквідацію наслідків стихійного лиха, що мало місце на території області 23-27 липня 2008 року, захист населення і територій області від наслідків підтоплення", на якому було визначено рівень надзвичайної ситуації за територіальним поширенням, завданою шкодою та збитками, визначено основні завдання місцевим органам виконавчої влади та органам місцевого самоврядування щодо ліквідації наслідків стихійного лиха;

- 4 серпня з порядком денним "Про організацію управління проведенням відновних робіт з ліквідації наслідків стихійного лиха, що сталося на території області 23-27 липня 2008 року, перетворення Штабу з ліквідації наслідків стихійного лиха в Штаб з організації проведення відновних робіт, як оперативного органу обласної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій" та "Про виділення пально-мастильних матеріалів з матеріального резерву облдержадміністрації для надання допомоги постраждалому населенню, об'єктам народного господарства у проведенні аварійно-відновлювальних робіт (відкачування води на житлових будинках населення, об'єктах соцкультпризначення та присадибних ділянках)";

- 2 вересня з порядком денним "Про визначення населених пунктів та об'єктів області, які підпадають в зону можливого підтоплення річкою Дністер" та "Про можливість додаткового фінансування будівництва нового спального корпусу та харчоблоку Заліщицького обласного комунального дитячого санаторію".

- 17 вересня з порядком денним "Про виконання рішень обласної комісії щодо визначення населених пунктів та об'єктів області, які підпадають в зону можливого підтоплення річкою Дністер".

3.3. Оповіщення про загрозу, виникнення та розвиток надзвичайної ситуації

Вінницька область

У Могилів-Подільському районі оповіщення здійснювалось у відповідності з рішеннями штабів з ліквідації НС району і міста. Тексти оповіщення передавалися по 1-й програмі національного радіо та по місцевому телебаченню, а в Могилів-Подільському районі ще й додатково по дротових телефонах сільських АТС с. Бронниця, Козлів, Кремінне, Серебря, Яришів, Яруга, їх передача повторювалась через кожні 30 хвилин.

26 липня о 22.50, згідно розпорядження штабу з ліквідації НС міста, передано повідомлення про продовження підняття рівня води у річці Дністер, призначення будинків для розгортання роботи збірних евакоприймальних пунктів та цілодобового телефону штабу з ліквідації НС міста. О 23.00 передано текст оповіщення про відключення газопостачання по місту Могилів-Подільський. В той самий період, у зв'язку з відключенням від електрики підтоплених будинків, значно зменшилась кількість абонентів місцевого телебачення.

У Ямпільському районі 27 липня о 13.00 у відповідності з вказівками голови районної державної адміністрації на засіданні штабу з ліквідації НС було розпочато оповіщення населення про загрозу підтоплення і можливу його евакуацію. Передача таких текстів оповіщення здійснювалась через радіопередавач ефірного радіомовлення 1-ї програми національного радіо та мережу проводового телефонного зв'язку сільських АТС. Для цього текст звернення був записаний на компакт-диск і передавався кожні 15 хвилин. Враховуючи особливості розташування міста Ямпіль та недостатню укомплектованість населення радіоприймачами ефірного радіомовлення, з метою 100 % доведення інформації населенню було застосовано звукопідсилюючу апаратуру. Вона послідовно перевозилась вулицями Дністрянська, Вишнева, 70 років Жовтня, Савіна, Пушкіна, Будівельників, та протягом 15-20 хвилин з її допомогою зачитувався текст оповіщення. Інформування населення припинено о 22.00 у відповідності з рішенням штабу з ліквідації НС.

Закарпатська область

Оповіщення населення в Міжгірському, Рахівському, Тячівському та Хустському районах здійснювалося всіма засобами зв'язку за винятком стільникового.

Доведення сигналів та інформації до керівного складу області здійснювалося по обласній системі централізованого оповіщення “Сигнал-ВО” через чергових відповідних райвідділів (міськвідділів) ГУ МВС в області та телеграмами категорії “Стріла” через начальника зміни центру технічної експлуатації міжміського телефонно-телеграфного зв’язку обласної філії ВАТ “Укртелеком”.

Для оповіщення керівного складу області, районів, комісії ТЕБ та НС, евакуаційної комісії та служб застосовувалася апаратура оповіщення «Шторм». Зазначена система оповіщення спрацювала без зауважень.

Оповіщення населення зазначених районів здійснювалось через голів селищних рад та за допомогою електросирен, вуличних гучномовців і дротового мовлення. Також, оповіщення та доведення інформації до населення здійснювалось за допомогою місцевого та кабельного телебачення, FM-радіо.

Оповіщення населення також здійснювалось за допомогою релігійних установ (церков). Для оповіщення населення застосовувались пожежні автомобілі та автомобілі озвучування ВАТ "Укртелеком."

Івано-Франківська область

Оповіщення та інформування населення здійснювалось за допомогою електросирен, мережі радіомовлення, обласної державної телерадіокомпаній та вуличних гучномовців.

Під час повені в липні поточного року по апаратурі П-160 постійно передавались повідомлення в райдержадміністрації та міськвиконками щодо погіршення погодних умов та підйомів рівнів води. Також для оповіщення залучалась система циркулярного виклику АТРИС з метою збору обласної комісії з питань ТЕБ та НС, що давало можливість оперативно залучати необхідні сили та засоби для виконання невідкладних робіт.

Львівська область

20 – 22 липня обласним центром з гідрометеорології щоденно доводились штормові попередження про стихійні гідрометеорологічні явища та прогноз розвитку гідрологічної обстановки. Про істотне погіршення метеорологічної обстановки Головним управлінням МНС в області проводилось постійне інформування керівництва області та оповіщення керівного складу районів та міст обласного значення через внутрішню обласну систему оповіщення. Одночасно доводилася інформація про вжиття необхідних заходів, посилення спостереження за гідрометеорологічною обстановкою, інформування населення районів (міст) про початок паводку (повені) з доведенням до них інформації про порядок їх дій в умовах повені (паводку).

О 21.30 22 липня проводилось інформування населення області про істотне погіршення метеорологічної обстановки через телебачення (інформація була озвучена та передана рухомим рядком у інформаційній програмі „Вісник” 12-го телевізійного каналу обласної державної телерадіокомпанії (відповідно до договору про співпрацю).

Тернопільська область

Оповіщення місцевих органів виконавчої влади та населення про значний підйом рівня води в річках Прут та Дністер і загрозу стихійного лиха здійснювалося оперативним черговим управлінням з питань надзвичайних ситуацій облдержадміністрації о 12.40 та повторно о 13.07 23 липня за допомогою апаратури централізованого оповіщення П-160.

До населення та селищних рад Борівського, Бучацького, Заліщицького та Монастирського районів, смт. Новоселиця доводилися керівниками райдержадміністрацій по радіотрансляційній мережі дротового мовлення.

Також, оповіщення населення у постраждалих від стихійного лиха населених пунктах, здійснювалося за допомогою апаратури СГУ-60, встановленої на пожежних та спеціальних автомобілях.

Чернівецька область

Оповіщення здійснювалось оперативним черговим Управління з питань НС ОДА. За допомогою апаратури централізованого оповіщення П-160, мереж дротового радіомовлення, FM-радіо "Сіті" з 11.25 до 10.15 на протязі 21 – 29 липня. Було передано 39 повідомлень про погіршення погодних умов, штормові попередження, підвищення рівня води в річках Прут та Дністер, затоплення населених пунктів, територій підприємств, сільськогосподарських угідь.

Крім цього, за ініціативою ГУ МНС в області на всіх місцевих каналах телебачення та радіомовлення транслювались спеціальні новини про розвиток НС, а при ускладненні ситуації проводилися термінові звернення до мешканців області.

3.4. Рятувальні та першочергові невідкладні роботи

Основні зусилля сил цивільного захисту були спрямовані на проведення пошуково-рятувальних робіт людей, які за різних причин залишилися у зоні надзвичайної ситуації. Рятувальниками в складних погодних умовах з використанням спеціальної техніки та плавзасобів врятовано з дерев, дахів будинків та різних пагорбів 5 тис. 334 особи, евакуйовані та відселено 29 тис. 462 особи, у тому числі у Івано-Франківській області – 2758, Чернівецькій – 1650, Вінницькій – 286, Львівській – 53, Тернопільській – 587.

В першу чергу рятували тих громадян, оселі які були затоплені та життю яких загрожувала небезпека.

Спеціальною технікою МНС та комунальних служб з підтоплених приміщень та територій було відкачано воду з 4 тис. 292 будинків.

Авіацією МНС та Міноборони здійснювалися обльоти постраждалих районів, проводилося обстеження з повітря газопроводів, ліній електропередач, мостів, автомобільних і залізничних шляхів.

У постраждалі райони прибули зведені загони МНС з 15 областей (Волинської, Донецької, Дніпропетровської, Житомирської, Київської, Кіровоградської, Львівської, Миколаївської, Рівненської, Сумської, Тернопільської, Харківської, Хмельницької, Черкаської, Чернігівської областей) та міста Києва.

Проводилось постійне нарощування угруповання сил за рахунок підрозділів МНС, Міноборони, МВС, Держводгоспу, інших регіонів України та їхній маневр у найбільш складні осередки лиха.

Всього до робіт було залучено 10 тис. 484 осіб та 2 тис. 462 одиниць техніки сил цивільного захисту, Міноборони, МВС, Держводгоспу, сили та засоби служб газового господарства, енергетики, комунальних служб, у тому числі від МНС: 6 тис. 225 осіб, 1 тис. 555 одиниць автомобільної та спеціальної техніки, 116 одиниць плавзасобів, 398 одиниць відкачуючої та 69 одиниць інженерної техніки.

З метою своєчасного реагування на надзвичайну ситуацію, організації рятувальних та відновлювальних робіт, в області з робочою поїздкою побували Президент України Віктор Ющенко, Прем'єр-міністр України Юлія Тимошенко, представники органів центральної виконавчої влади.

Кабінетом Міністрів України прийнято рішення про виділення коштів для проведення невідкладних заходів (розпорядження від 28.07.2008 № 1008-р) та часткової компенсації витрат сільськогосподарських підприємств (розпорядження від 28.07.2008 № 1010-р), забезпечення надання допомоги постраждалому населенню (розпорядження від 28.07.2008 № 1009-р), а також затверджено План невідкладних заходів з подолання наслідків стихійного лиха (розпорядження від 28.07.2008 № 1011-р).

З метою стабілізації обстановки в постраждалих регіонах МНС та інші центральні і місцеві органи виконавчої влади основні зусилля зосереджувалися на проведенні першочергових заходів, передбачених рішеннями Президента України та Уряду.

Відповідно до вимог доручення Кабінету Міністрів України від 25.07.2008р. № 38110/0/1-08 для організації рятувальних робіт, проведення невідкладних заходів з надання необхідної допомоги постраждалим, була створена Державна комісія з ліквідації наслідків паводка, що стався в західних областях України.

Враховуючи масштаби стихійного лиха та необхідність залучення матеріальних і фінансових ресурсів держави, Президент України видав укази від 27.07.2008 року № 678/2008 „Про невідкладні заходи щодо подолання наслідків стихійного лиха 23-27 липня 2008 року” та від 28.07.2008 року № 682/2008 „Про оголошення окремих територій Вінницької, Івано-Франківської, Закарпатської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей зонами надзвичайної екологічної ситуації”.

Для подолання наслідків стихійного лиха була задіяна вся вертикаль виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, органи повсякденного управління територіальною і функціональною підсистемами єдиної державної системи цивільного захисту, резерви матеріально-технічних та фінансових ресурсів.

З самого початку розвитку ситуації на місцях приймалися виважені рішення, які в максимально короткі терміни доводилися до виконавців і організовувалося їх своєчасне виконання. Така організація роботи і дії керівників сприяли своєчасному і ефективному проведенню евакуації населення з підтоплених будинків, а також тому, що серед постраждалих не було панічних настроїв. Напрругу знімали конкретні дії влади та інформування населення.

Станом на 26 січня на території Вінницької, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей відновлено водопостачання у всіх 48 населених пунктах, електропостачання у 393 населених пунктах, газопостачання у 189 населених пунктах.

Держводгоспом за результатами обстежень щодо невідкладних робіт у постраждалих областях проведено регулювання 25,72 км русел річок, відновлено 26,12 км захисних дамб, 52 гідротехнічні споруди.

Для надання допомоги населенню з початку паводка була відкачана вода з 23 тис. 365 підтоплених будинків, доставлено в постраждалі населені пункти 448,6 тонни продуктів харчування, 4 тис. 14 тонн питної води та понад 6 тонн медикаментів. Були виконані роботи з розчищення доріг і проїздів.

З метою своєчасного реагування на негативні зміни оперативної обстановки Державною гідрометеорологічною службою МНС був забезпечений цілодобовий контроль за рівнями води на річках.

Проводились роботи з обстеження територій щодо активізації небезпечних екзогенних геологічних процесів. Усього обстежено 454 населених пункти, виявлено 1 тис. 285 активних зсувів ґрунту, 71 сель, 318 проявів бокової ерозії річок загальною протяжністю понад 301,8 км, 1 тис. 309 пошкоджених та 54 зруйнованих будинки у результаті дії зазначених процесів.

Державними засобами масової інформації здійснювалося щоденне інформування громадськості про заходи, які виконуються центральними та місцевими органами виконавчої влади з метою подолання наслідків стихійного лиха.

Було організовано надання адресної допомоги постраждалим. Станом на 26 січня за рахунок коштів резервного фонду держбюджету та коштів субвенції держбюджету обласним бюджетам перераховано допомоги сім'ям, які постраждали внаслідок стихійного лиха, та сім'ям загиблих внаслідок стихії на загальну суму 637,8 млн. грн.

Для допомоги постраждалим сім'ям, що мають дітей шкільного віку, у зв'язку з початком нового навчального року, до списків на виплату включено 14 тис. 901 особу, з них фактично виплачено допомогу 13 тис. 477 особам.

З регіонів України у постраждалі області надійшло гуманітарної допомоги на загальну суму 15 млн. 188 тис. 898 грн., від міністерств та інших органів виконавчої влади – на суму понад 11 млн. 862 тис. грн., у тому числі переказано коштів на суму 6 млн. 947 тис. грн., іншими фізичними та юридичними особами надано матеріальної та грошової допомоги на загальну суму 3 млн. 326 тис. 598 гривень. Усього допомога надійшла з 20 країн світу, умовною вартістю 23 млн. 4,9 тис. гривень.

МНС здійснюється постійний контроль за виконанням Указів Президента України та відповідних планів і доручень Кабінету Міністрів України щодо їх реалізації.

3.5. Організація захисту населення і територій:

3.5.1. Евакуаційні заходи.

У період паводка з місць постійного проживання було тимчасово відселено або евакуйовано 29 тис. 555 осіб (підрозділами МНС евакуйовано 17 тис. 846 та відселено 9 тис. 71 особу).

У Івано-Франківській області загальна чисельність потерпілого від стихійного лиха населення становить 73268 осіб. За час ліквідації наслідків стихійного лиха було евакуйовано 9377 осіб, в тому числі:

- у Верховинському районі евакуйовано 2252 особи;
- у Галицькому районі евакуйовано 855 осіб;
- у Городенківському районі евакуйовано 205 осіб;
- у Долинському районі та на території Болехівської міської ради евакуйовано 42 особи;
- у Калуському районі евакуйовано 250 осіб;
- у Коломийському районі евакуйовано 1210 осіб;
- у Надвірнянському районі евакуйовано 109 осіб;
- у Рогатинському районі евакуйовано 42 особи;

- у Рожнятівському районі евакуйовано 50 осіб;
- у Снятинському районі евакуйовано 400 осіб;
- у Тлумацькому районі евакуйовано 1305 осіб;
- у Тисменицькому районі евакуйовано 2238 осіб;
- на території Івано-Франківської міської ради евакуйовано 175 осіб;
- на території Калуської міської ради евакуйовано 150 осіб;
- на території Яремчанської міської ради евакуйовано 94 особи.

Врятовано підрозділами МНС в області 1105 осіб.

Евакуйоване населення розміщалося у межах населених пунктів, до родичів, знайомих, у приміщеннях об'єктів соціально-побутового призначення. Для евакуації населення було задано ПТС 7 од., надувних човнів 22 од.

У Чернівецькій області під час проведення аварійно-рятувальних робіт за участю підрозділів МНС в області, було врятовано 1650 осіб, з яких 311 дітей, евакуйовано 10165 осіб, з них 1200 дітей, проведено відселення 878 мешканців, з яких 65 дітей.

У Вижницькому районі евакуйовано 100 осіб, з них 50 дітей, 10 осіб персоналу табору „Ойкос” та 40 відпочивальників поряд з табором. В смт. Вашківці евакуйовано 24 особи, з них 1 дитина.

В с. Лунка Герцаївського району евакуйовано 50 осіб, з них 5 дітей.

В Садгирському районі міста Чернівці врятовано та евакуйовано 68 осіб, з них 5 дітей, в тому числі 15 осіб з території МТК „Калинівський ринок”.

В с. Оршівці Кіцманського району з підтоплених та відрізаних водою житлових будинків врятовано 23 особи, з них 1 дитина, 5 осіб було врятовано в смт. Лужани.

В Герцаївському районі були евакуйовано 193 особи: в с. Лунка – 53 особи, з них 17 дітей, в с. Мольниця – 140 осіб, з них 34 дитини. Врятовано 29 осіб: в с. Лунка – 11 осіб, в с. Мольниця – 18 осіб.

В с. Банилів, х. Серафимець та х. Долішній Кут Вижницького району були евакуйовано 550 осіб, з них 51 дитина, врятовано 25 осіб, з них 7 дітей.

В Новоселицькому районі всього було врятовано 60 осіб та 733 особи евакуйовано. В проведенні робіт використовувалось 63 одиниці техніки, з них 1 ПТС та 1 БРДМ.

Евакуація здійснювалася підрозділами ГУ МНС в області.

У Львівській області проведення невідкладних аварійно-рятувальних робіт під час проходження по території області катастрофічного паводку, здійснювалося підрозділами Головного управління МНС в області та іншими підрозділами цивільного захисту області. Було здійснено евакуацію 297 осіб та перевезено 420 осіб.

У Вінницькій області для евакуації населення, були введені в дію плани евакуації з населених пунктів, в яких відмічався підйом рівнів води у р. Дністер.

26 липня особовим складом Могилів-Подільського районного відділу ГУ МНС було здійснено евакуацію хворих Яришівського психоневрологічного інтернату у кількості 149 осіб та медичного персоналу у складі 102 осіб до будівлі загальноосвітньої школи, а 27 липня постраждалі були переселені зі школи у будівлю Будинку культури с. Яришів.

Було здійснено евакуацію 148 дітей та 20 осіб обслуговуючого персоналу з Могилів-Подільського оздоровчого табору "Наддністрянський", яких було розміщені у будівлі загальноосвітньої школи №3 м. Могилів-Подільський. На місці розміщення було організовано забезпечення гарячою їжею та питною водою.

У м. Ямпіль було розгорнуто роботу 4 евакуаційних груп, які виконували функції збірних евакуаційних пунктів, у кожній з евакуаційних груп на чергуванні знаходилося по 2 автобуси (всього 8 автобусів), додатково на випадок ускладнення обстановки в резерві знаходилося 12 автобусів.

У результаті вжитих заходів, з зон підтоплення на території Ямпільського району, було завчасно евакуйовано 795 осіб, 110 дітей, які розмістились у родичів у сусідніх населених пунктах, що не потрапили в зону затоплення. Випадків травмування або загибелі людей в Ямпільському районі недопущено.

Спільно з місцевими органами виконавчої влади та органами місцевого самоврядування було складено, виготовлено та розповсюджено серед потерпілого населення, мешканців міст та районів листівки із правилами поведінки при виникненні паводків і повені загальним тиражем 10 000 примірників.

Всього із зон, які постраждали в наслідок повені, було проведено евакуацію 4433 осіб, з них 695 дітей.

У Закарпатській області евакуація потерпілого населення в паводковий та післяпаводковий період не проводилася, проте на період проходження паводку здійснювалось короткотермінове відселення до родичів та знайомих, в межах населених пунктів, всього було відселено 838 осіб.

У Тернопільській області під час проведення рятувальної операції, з метою запобігання загибелі людей, особовим складом підрозділів ГУ МНС в області, за допомогою плавзасобів, спеціальної техніки та устаткування, з затоплених територій було проведено евакуацію 1745 осіб, у тому числі 534 дитини з 663 дворів 26 населених пунктів. Евакуацію проведено:

- з с. Устя Зелене – 68 сімей відселено до приміщення загальноосвітньої школи у с. Задарів;

- з м. Заліщики дітей та обслуговуючий персонал дитячого санаторію, у складі 102 осіб, було евакуйовано до обласного комунального госпіталю інвалідів війни.

Решта евакуйованих сімей населених пунктів, які були підтоплені, тимчасово було відселено до родичів та сусідів за місцем проживання.

3.5.2. Інженерно-технічні заходи.

У Чернівецькій області під час розвитку НС сили ГУ МНС в області залучалися для проведення наступних робіт:

- для відкачування води з будівель у с. Розтоки Путильського району – 52 особи та 8 од. техніки;

- до розчищення доріг від повалених дерев у с. Гвіздівці Сокирянського району – черговий караул райвідділу ГУ МНС;

- до чергування в район пошкодження газового дюкера у м. Чернівці – особовий склад підрозділів ГУ МНС.

Також, силами підрозділів ГУ МНС в області проводилось розчищення доріг від повалених дерев у Садгірському районі м. Чернівці.

Всього до ліквідації наслідків стихійного лиха 25 липня були задіяні 269 осіб та 32 од. техніки. Путильський РВ ГУ МНС проводив роботу з відкачування води з будівель у с. Розтоки.

Особовий склад Сторожинецького райвідділу МНС залучався до відновлення сполучення із позашкільним оздоровчим закладом „Лунка”, проведення підготовчих робіт з доставки продуктів харчування до табору.

В Кіцманському районі особовий склад райвідділу МНС залучався до робіт із запобігання руйнування дамби, а саме, для підвозу мішків з піском та укріплення дамби.

Для запобігання руйнування захисних дамб і затоплення територій Заставнівського району працівниками райвідділу МНС організовано проведення поступового контрольованого скидання води власниками ставків району.

На Дністровській ГЕС проведено засідання штабу щодо пропуску дощового паводку, яким прийнято рішення про відкриття останнього шостого шандора, чим збільшено пропуск води на 400 м³/сек. Пропускалося 3400 м³/сек води при притоку 4700 м³/сек. Вдалося не допустити підмивання та руйнування греблі станції і відповідного катастрофічного затоплення сіл Ожеве, Василівка, Волошкове Чернівецької області, м. Могилів-Подільський Вінницької області, а також населених пунктів республіки Молдова та Одеської області.

У подальшому проводились контрольовані максимально можливі скиди води. Ситуація стабілізувалась тільки 2-3 серпня.

У Вінницькій області внаслідок повені, пошкоджено 34 дорожні об'єкти, з них: 19,7 км автомобільних доріг, 7 шт. мостів і труб.

У ліквідації наслідків стихійного лиха брали участь невоєнізовані формування Ямпільського, Мурованокуриловецького, Могилів-Подільського і районів в загальній кількості 280 осіб та 64 одиниці дорожньої техніки.

Затрати на ліквідацію наслідків повені склали 4280 тис. грн.

Роботи закінчені в жовтні 2008 року.

У зв'язку з ускладненням обстановки в зоні стихійного лиха, керівництвом Головного управління, з метою нарощування та посилення сил реагування, було прийнято рішення про необхідність залучення додаткових сил та засобів з інших областей, для чого було порушене клопотання перед МНС про надання до складу зведених загонів №1 і №2 додаткової техніки і особового складу.

Керівництвом МНС питання було вирішене оперативно і позитивно, так 5 одиниць техніки з Київської, Хмельницької та Полтавської областей прибули до зони надзвичайної ситуації вже наприкінці 27 липня.

Від ДП СВАРЧ (м. Полтава) у Ямпільський район прибуло: 3 од. техніки (КАМАЗ 5324 – 2 од., мікроавтобус МАЗДА Е – 1 од.), особового складу – 8 осіб, насос КРТК-200 (550 м.куб/год, 380В), насос С-569 (250 м³/год, 15 кВт, 380В), насос „Гном” (30 м³/год, 5,5 кВт, 380В), насос „Памона” (60 м³/год, пальне – дизельне) та польовий трубопровід (d 100мм, загальною протяжністю 1344м.).

Також були приведені в підвищену готовність відповідні підрозділи АК „Вінобленерго”, а саме: аварійно-відновлювальні бригади структурних підрозділів електричних мереж, Могилів-Подільських, Ямпільських та Мурованокуриловецьких РЕС, розташованих у басейні р. Дністер, малих ГЕС на р. Соб, Мурафа та Південний Буг, орендованих та експлуатованих ООО „Енергоінвест”.

У Закарпатській області облводгоспом проводилося обстеження дамб та гідротехнічних споруд річок: Тиса, Боржава, Латориця, водосховищ осушної системи ”Чорний Мочар”, насосними станціями Берегівської та Латорицької осушної системи було перекачано 3 613,4 млн. м³ води, водосховищами осушної системи "Чорний Мочар" проводилось утримання паводкового стоку в об'ємі 19,7 млн. м³.

На роботах по попередженню надзвичайних ситуацій, під час проходження високого паводку, було залучено 68 од. техніки та 350 осіб аварійних та будівельних бригад водогосподарських організацій (міжрайонних управлінь водного господарства та спеціалізованих пересувних механізованих колон ПМК). Було використано до 3500 од. мішків та 150 м³ сипучих матеріалів.

З метою забезпечення безаварійного пропуску паводку і координації дій водогосподарських та будівельних організацій, місцевих рад та населення, облводгосп до 24 липня вжив наступних невідкладних заходів, а саме:

- було приведено у підвищену готовність водогосподарські аварійні бригади, техніку та спорядження;
- стаціонарні та пересувні насосні станції були підготовлені для перекачки паводкового стоку;
- виконувалось регулювання шлюзами поверхневої води в меліоративних каналах для можливості подальшої підтримки безпечних рівнів води в період паводку;
- для можливості подальшої акумуляції паводкових вод у протипаводкових водосховищах системи "Чорний Мочар" на протязі 19-23 липня було самопливно звільнено 12,7 млн. м³, що дало можливість заповнити водосховища в період паводку, чим захищено від підтоплення 11,5 тис га сільгоспугідь;
- правобережні та лівобережні дамби р. Латориця (довжиною 80 км) утворюють міждамбовий простір, що прийняли біля 75 млн. м³ паводкового стоку.

3.5.3. Медичні та санітарно-епідеміологічні заходи.

Установи та заклади МОЗ, Держкомветмедицини здійснювали заходи з попередження та ліквідації медико-санітарних наслідків стихійного лиха.

У МОЗ був створений міжвідомчий оперативний штаб з координації дій установ і закладів охорони здоров'я, державної санітарно-епідеміологічної служби з ліквідації медико-санітарних наслідків стихійного лиха.

а) Організація лікувально-профілактичної роботи серед населення.

На територіях, які були визначені зоною надзвичайної екологічної ситуації, медичні заклади працювали в режимі повсякденної діяльності. Для надання своєчасної медичної допомоги в зоні надзвичайної ситуації працювали щоденно понад 1400 лікарів, 2350 середніх медичних працівників. З їх числа були сформовані до 700 мобільних лікарських бригад, були задіяні до 240 одиниць санітарного автотранспорту. Для госпіталізації хворих було підготовлено понад 130 лікарень, у яких було заплановано до розгортання до 18 тис. ліжок.

З початку паводку було здійснено медичний огляд 2105214 осіб, з них 405946 дітей. Під час оглядів виявлено 78952 хворих, з них 16417 дітей. Для надання стаціонарної медичної допомоги госпіталізовано 21678 осіб (з них 4296 дітей). Направлено на оздоровлення 15277 дітей, зокрема, з Вінницької області – 1011 дітей, Закарпатської – 288, Івано-Франківської – 4213, Львівської – 5244, Тернопільської – 381, Чернівецької – 4140 дітей.

Медичне забезпечення особового складу аварійно-рятувальних підрозділів МНС, які брали участь у ліквідації наслідків стихійного лиха, та надання медичної допомоги постраждалому населенню здійснювали мобільні медичні пункти органів і підрозділів служби цивільного захисту МНС.

З метою організації взаємодії підрозділів МНС з територіальними закладами охорони здоров'я постраждалих регіонів, надання практичної допомоги та підсилення роботи медичних підрозділів територіальних органів управління МНС, координації заходів медико-санітарного забезпечення постраждалого населення та рятувальників, до цих регіонів були залучені медичні фахівці Департаменту охорони здоров'я та медико-біологічного захисту та ГУ МНС з інших областей, які не постраждали.

б) Забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення регіонів, які постраждали від стихійного лиха.

Установами і закладами Державної санітарно-епідеміологічної служби здійснювався щоденний моніторинг за санітарною та епідемічною обстановкою на всіх адміністративних територіях, проводилася оцінка та прогноз санітарно-епідемічної ситуації на підтоплених територіях.

Територіальними санітарно-епідеміологічними станціями здійснювався постійний лабораторний контроль за якістю питної води.

У зоні надзвичайної ситуації було створено 43 оперативні протиепідемічні штаби, щоденно працювали до 169 мобільних протиепідемічних бригад у складі лікарів-епідеміологів, лікарів-гігієністів та спеціалістів лабораторних підрозділів санітарно-епідеміологічних станцій.

Санітарно-епідеміологічними службами постраждалих областей проведено 75 тис. 880 досліджень питної води, виявлено 10 тис. 143 нестандартних проби, здійснено дезінфекцію на 123 тис. 664 об'єктах, знезаражено 31 тис. 64 колодязі та криниці.

Спеціалістами санітарно-епідеміологічної служби через засоби масової інформації (телебачення, радіо, преса) та шляхом проведення лекцій, виступів та розповсюдження листівок проводилася посилена санітарно-освітня та роз'яснювальна робота серед населення з профілактики гострих кишкових інфекційних хвороб та харчових отруєнь.

в) Забезпечення епізоотичного благополуччя в зоні надзвичайної ситуації.

Територіальними установами і закладами Державного комітету ветеринарної медицини України у посиленому режимі контролювалася епізоотична ситуація в зонах надзвичайної ситуації.

З метою профілактики захворювань тварин на сибірку здійснювалася вакцинація сільськогосподарських тварин, проводилася дезінфекція підтоплених дворів,

а також лабораторне дослідження проб ґрунту із місць захоронення свійських тварин для визначення ступеня їх безпечності для населення і недопущення епідемічних ускладнень.

З огляду на викладене, посилаючись на офіційну інформацію МОЗ і Держкомветмедицини, яка надходила до МНС на виконання доручень Кабінету Міністрів України, заходи щодо медико-санітарного забезпечення населення в зоні надзвичайної екологічної ситуації були організовані своєчасно і адекватно до ситуації.

Завдяки цьому, епідемічна ситуація в зонах підтоплення не ускладнювалася, спалахів інфекційних захворювань та харчових отруєнь серед населення не було зареєстровано.

Епізоотична ситуація постійно знаходилася на контролі фахівців державної служби ветеринарної медицини, про що свідчила відсутність реєстрації серед населення інфекційних захворювань спільних для тварин і людини.

Медична допомога особовому складу аварійно-рятувальних підрозділів МНС надавалася завчасно, якісно і у визначених обсягах. Санітарно-епідемічна обстановка в місцях дислокації підрозділів була задовільною. Випадків інфекційних захворювань та харчових отруєнь серед особового складу аварійно-рятувальних підрозділів не було зареєстровано.

У Івано-Франківській області перша медична допомога постраждалому населенню надавалася силами мобільних лікарських бригад у повному обсязі безкоштовно.

Здійснено 8167 подвірних обходів; оглянуті 21004 особи, у т.ч. 2135 дітей, з них до одного року – 438 дітей; виявлено 743 хворі особи, у т.ч. 21 дитина; надано амбулаторну допомогу 701 хворому, госпіталізовано 42 дорослі особи, 2 дітей та 84 вагітні жінки.

В постраждалих районах з перших днів проводився комплекс профілактичних заходів для забезпечення стабільного санітарно-епідеміологічного стану, внаслідок чого не допущено випадків інфекційних захворювань. Був посилений щоденний контроль за об'єктами підвищеного епідемічного ризику, зокрема за: скотомогильниками, кладовищами, об'єктами водопостачання, торгівлі, громадського харчування, дитячими закладами.

У Чернівецькій області 25 липня були приведені в готовність штаби медичної служби ЦЗ області та м. Чернівців. Інформація про загрозу повені доведена до всіх керівників лікувальних закладів області, проведена підготовка до можливої евакуації тих лікувальних закладів, що потрапили в зону підтоплення. Перевірено

готовність до розгортання тимчасових медичних пунктів, залучених для надання першої медичної допомоги за рахунок сил ЦРЛ, сільських амбулаторій та ФАП, а також готовність санітарного транспорту для евакуації хворих з районів повені.

Контроль за ходом виконання заходів з медичного та санітарно-епідеміологічного забезпечення населення здійснювався обласним штабом медичної служби, створеним в Державній службі медицини катастроф (далі – ДСМК). Цілодобові штаби працювали в Головному управлінні охорони здоров'я та центральних районних лікарнях, які потрапили в зону підтоплення. Узагальнені дані щоденно доповідалися в оперативний штаб Головного управління МНС в області.

Згідно з наказом Головного управління охорони здоров'я ОДА від 29.07.08. №331 були приведені в режим підвищеної готовності сили та засоби медичної служби, бригади швидкої медичної допомоги та бригади постійної готовності для забезпечення надання кваліфікованої екстреної медичної допомоги постраждалим. В місцях евакуації населення розгорнуті 11 цілодобових медичних пунктів. Приведено у підвищену готовність 15 лікувально-профілактичних закладів області, додатково розгорнуто 280 ліжок для госпіталізації постраждалих, у резерві знаходилось 210 ліжок.

На ліквідацію наслідків стихійного лиха було задіяно 618 лікарів, 1094 середніх медичних працівників, бригад ШМД – 25 та 48 одиниць санітарного транспорту, які надавали медичну допомогу в усіх необхідних випадках. Проводилися подвірні обходи бригадами медичних працівників з метою виявлення та (при потребі) госпіталізації постраждалих, активного виявлення інфекційних хворих. Всього в постраждалих районах області працювало 92 бригади.

Медичними фахівцями проведено близько 80 тис. подвірних обходів, оглянуто понад 100 тис. осіб, з них 80 – інфекційних хворих.

Під час ліквідації стихійного лиха фахівцями медичної служби регулярно відбувалось інформування населення про правила поведінки в побуті з метою уникнення інфекційних захворювань.

З метою недопущення інфекційних захворювань в області проведено 2 засідання надзвичайної протиепідемічної комісії, на яких визначено шляхи недопущення виникнення таких захворювань.

Обласною санітарно-епідеміологічною службою області видано наказ від 25.07.2008 р. №49, яким передбачався ряд заходів щодо забезпечення стабільного санітарно-епідемічного стану в області. Згідно з наказом 25.07.08 введено цілодобове чергування у міській та районних СЕС, проводився посилений лабораторний контроль за джерелами водопостачання, був посилений контроль за санітарно-епідеміологічною ситуацією в населених пунктах, на території яких розміщені скотомогильники, місця захоронення мінеральних добрив.

Фахівцями СЕС зареєстровано затоплення 5 водозаборів, що вийшли з ладу.

Щоденно проводилися дезінфекційні роботи, забори проб для дослідження води, ґрунту, проводився підрахунок та вжиття запобіжних заходів на підтоплених джерелах водопостачання, каналізаційних очисних спорудах, кладовищах, сміттєзвалищах, об'єктах громадського харчування та промисловості, об'єктах торгівлі, дитячих виховних закладах, навчальних закладах, ЛПЗ. На випадок можливих епідемічних ускладнень були створені бригади оперативних працівників епідеміологічних та санітарно-гігієнічних відділів.

Для проведення дезінфекційних робіт всього по області працювало 57 груп з числа працівників СЕС, три з яких цілодобово.

30 липня на територію області з м. Львова прибув 28 санітарно-епідеміологічний регіональний загін МО України, який був розгорнутий на території Новоселицького району та проводив відбір та дослідження матеріалу навколишнього середовища для оцінки санітарно-епідеміологічного стану підтопленого району.

Результати дослідження щоденно оновлювались та подавались до оперативного штабу області та до обласної СЕС.

Спалахів інфекційно-небезпечних захворювань не допущено. Роботи із знезараження криниць продовжувались до приведення води в них до вимог санітарних норм. Протягом всього періоду приведення криниць в належний санітарний стан в населені пункти, в першу чергу Новоселицького та Вижницького районів, силами СЕС та Головного управління МНС в області проводився підвіз питної води.

Сектором охорони здоров'я та медико-біологічного захисту Головного управління МНС в області 25 липня на території с. Тарасівці Новоселицького району був розгорнутий мобільний медичний пункт АРЗ СП з цілодобовим чергуванням медичного персоналу, мобільний медичний пункт був оснащений необхідними ліками та засобами медичного призначення, працював автономно з власними системами енергозабезпечення.

31 липня мобільний медичний пункт був переміщений на територію с. Черногузи Вижницького району у зону катастрофічного зсуву. За час перебування було надано медичну допомогу 212 мешканцям населеного пункту, а також 78 особам зі складу рятувальників.

Серед особового складу, залученого до ліквідації наслідків НС випадків травмування та захворювання внаслідок проведення АВР не зафіксовано.

У Львівській області медичне обстеження та консультації жителів постраждалих населених пунктів здійснювалося лікарями, середнім та молодшим медичним персоналом районних, міських лікарень, поліклінік і ФАП. З метою раннього виявлення захворюлих осіб проводилися подвірні обходи.

Всього проведено 78195 подвірні обходи, обстежено (у тому числі повторно) 278 229 осіб, з них 41616 дітей. Профілактичне лікування отримало 3759 осіб, з них 1152 дітей.

Виявлено хворих в зоні стихійного лиха – 4631 особи, у т.ч. дітей – 964.

Виявлено хворих з інфекційними захворюваннями -234 особи, у т.ч. дітей – 122.

Госпіталізовано із зони стихійного лиха – 1471 особи, у т.ч. – 318 дітей.

З територій, які постраждали внаслідок стихійного лиха, відправлено до оздоровчих закладів України та за її межі всього 5838 осіб (5244 дітей, з них: 4581 – шкільного віку, 663 – дошкільного віку та 594 – матері).

На проведення заходів з оздоровлення виділено 8 824,199 тис. грн., які повністю використані для оплати путівок.

Заходи оздоровлення проведені у повному обсязі.

Санітарно-протиепідемічні заходи проведені у повному обсязі. За наслідками щоденного моніторингу інфекційної захворюваності на постраждалих від повені територіях ускладнення епідемічної ситуації не спостерігалось.

За весь період фахівцями СЕС у взаємодії із підрозділами Головного управління МНС в області було продезінфіковано 30996 об'єктів, з них 33 водопроводи, 51 джерело централізованого водопостачання, 22203 криниці, а також з профілактичною метою продезінфіковані 8588 надвірних вбиралень та гноєсховищ.

Контроль за станом питної води здійснювався спеціалістами СЕС шляхом дослідження відібраних проб з джерел централізованого та децентралізованого водопостачання.

За весь період було досліджено 11 191 проба питної води. Всі досліджені проби криничної води за мікробіологічними та санітарно-хімічними показниками відповідають нормам.

Питна вода в усіх 5080 криницях, що були підтоплені, придатна для споживання.

За результатами проведених ветеринарно-санітарних експертиз продуктів харчування, що реалізуються на ринках області неякісної продукції з районів, що були у зоні підтоплення, не виявлено.

За результатами лабораторних досліджень проведених Державною екологічною інспекцією області мінералізація (загальний вміст солей) у пробах води з річок басейну Дністра на тепер не перевищує гранично допустимої концентрації.

У Вінницькій області у постраждалих районах для надання медичної допомоги, залучалось:

- 33 медичних заклади;
- лікарів – 34;

- середніх медичних працівників – 12;
- бригади ШМД – 3;
- проводились подвірні обходи силами 5 лікарських бригад;
- одиниць санітарного транспорту – 3;
- проведено – 2310 подвірних обходів для активного виявлення хворих;
- проведено диспансерне обстеження (в тому числі повторно) 5491 осіб (в тому числі 2030 дітей).

Всі виявлені хворі були взяті на диспансерний облік.

Надавалась у повному обсязі невідкладна кваліфікована та спеціалізована медична допомога в тому числі і рятувальникам, що залучені для ліквідації наслідків стихії. Направлено на оздоровлення 2030 дітей

У населенні пункти, що постраждали, була налагоджена доставка медикаментів. Постачання медикаментів здійснювалось в плановому обсязі. Також було додатково задіяно медикаменти з місцевих резервів лікувальних закладів на суму 18,3 тис. грн.

З метою вжиття заходів для запобігання епідемії було здійснено щеплення проти гепатиту „А” декретованих груп:

- у Могилів-Подільському районі – 131 особі;
- у Мурованокуреїловецькому районі – 48 особам;
- у Ямпільському районі -110 особам.

Здійснювався постійний моніторинг та активне виявлення хворих. Спалахів інфекційних хвороб допущено не було.

Санітарно-епідеміологічною службою здійснювався постійний контроль за епідеміологічною обстановкою.

З метою моніторингу санітарно-епідемічної ситуації та прийняття управлінських рішень а також для організації та здійснення контролю за проведенням санітарно-епідеміологічних заходів було створено обласний штаб у складі трьох оперативних мобільних бригад спеціалістів обласанепідстанції та 16 дезінфекційних бригад зі складу спеціалістів районних СЕС, які не потрапили в зону стихійного лиха, для надання допомоги по проведенню дезінфекційних заходів у Могилів-Подільському та Ямпільському районах.

Оцінка ситуації, прийняття управлінських рішень та постановка завдань проводилася двічі на день на засіданнях штабів з ліквідації надзвичайної ситуації в потерпілих районах. Робота санепідслужби області проводилася в тісній співпраці з органами виконавчої влади та місцевого самоврядування, управлінь з надзвичайних ситуацій, охорони здоров'я, ветеринарної медицини.

Був посилений держсанепіднагляд за об'єктами підвищеного епідемічного ризику: водопостачання, торгівлі харчовими продуктами, дитячими та підлітковими закладами.

За період ліквідації наслідків стихії було проведено відкачування, очищення та дезінфекція – 2260 (в т.ч. декілька раз) джерел децентралізованого водопостачання. У тому числі: у Могилів-Подільському районі – 844 рази; у Ямпільському районі – 532 рази; у Мурованокуриловецькому районі – 884 рази. Кратність проведення хлорування криниць складає від 2 до 5 разів, що пов'язано з високим стоянням ґрунтових вод та затяжними дощами у вересні поточного року. Для відкачки води та очищення від намулу адміністраціями районів було придбано глибинні насоси.

Силами санепідслужби проведено дезінфекційні роботи на 3289 об'єктах, з них: на 71 водопроводі, 14 джерелах централізованого водопостачання, 2230 колодязях, 51 об'єкті підвищеного епідризику. Проведено дезінфекцію приміщень житлових будинків, підвалів, господарчих будівель, прибудинкових територіях, майданів та паркових зонах, загальною площею 345 тис. м², у т.ч.:

- 46074 м² житлових будинків;
- 38235 м² підвальних приміщень;
- 36154 м² господарчих будівель;
- 138956 м² прибудинкових територій;
- 1689 м² надвірних вбиралень;
- 17470 м² об'єктів торгівлі, громадського харчування та торгівельних площ;
- 34898 м² вулиць, майданів та паркових зон;
- 22506 м² інших.

Дератизаційні заходи здійснені на 234,7 тис.м² територій.

Винесено 23 постанови, вилучено з реалізації 8 т 890 кг. недоброякісних харчових продуктів на суму 138 тис. 119 грн., постановами головних лікарів припинена експлуатація – 185 об'єктів.

За виявлені порушення до адміністративної відповідальності притягнуто 124 особи, у т.ч. 18 – обласною санепідстанцією.

У Закарпатській області управлінням охорони здоров'я облдержадміністрації здійснено медичний огляд населення на постраждалих територіях – 51117 осіб. Проводився постійний моніторинг епідситуації, щоденно проводились подвірні обходи. Було зафіксовано один випадок інфекційного хворого. Медичне забезпечення населення підтоплених населених пунктів здійснювалось шляхом:

- активного виявлення хворих та їх ізоляція та лікування;
- амбулаторного прийому хворих – 1345 осіб (з початку виникнення НС);
- надання невідкладної медичної допомоги потерпілим та хворим;
- залучення розгорнутих спеціалізованих медичних бригад центральних районних лікарень, обласної клінічної лікарні та Ужгородського медичного університету;

- амбулаторного та стаціонарного лікування хворих – 170 осіб (з початку виникнення НС);
- психопрофілактичних заходів серед постраждалого населення і санітарно – просвітньої роботи;
- направлення на санітарно-курортне лікування – 317 осіб.

Здійснено виїзди фахівців обласної інфекційної лікарні в райони, що постраждали від паводку. Було задіяно 343 працівника, з них лікарі – 110 осіб, 233 особи середнього медперсоналу.

Санітарно-епідеміологічні заходи.

Закарпатською обласною санітарно – епідемічною станцією проведено дезінфекцію 3004 об'єктів на території Тячівського, Рахівського та Хустського районів з них: водопроводів – 3, джерел централізованого водопостачання – 1, джерел децентралізованого водопостачання – 1331, інших об'єктів – 1671. Призупинено експлуатацію 19 об'єктів: водопроводів – 3, дитячих виховних навчальних закладів – 2, об'єктів харчової промисловості, установ громадського харчування – 14 од. Посилено лабораторний контроль за якістю питного водопостачання підтоплених територій області. Проведено лабораторних досліджень проб питної води – 219, у т.ч. 22 нестандартних. Задіяно оперативних працівників – 24, дезінфекторів -10, лабораторних працівників -17.

У Тернопільській області у населених пунктах, які знаходились у зоні затоплення, працювала 21 мобільна бригада обласної СЕС в кількості 62 осіб. Разом із спеціалістами райсанепідемстанцій проводились лабораторні дослідження питної води з джерел водопостачання, в т.ч. водопровідної мережі, джерел централізованого господарсько-питного та децентралізованого водопостачання. Постійно проводилась санітарно-освітня та роз'яснювальна робота щодо профілактики кишкових інфекцій. Проводилась дезінфекція всіх без виключення криниць в затоплених районах (в тому числі і тих, які не були підтоплені).

3.5.4. Ветеринарне забезпечення.

Працівниками ветеринарної міліції спільно з фахівцями державної ветеринарної медицини обстежено 151 тис. 549 об'єктів, з них 149 тис. 714 приватних дворів, 316 тваринницьких ферм, 953 місця захоронення свійських тварин, 566 інших об'єктів (м'ясопереробних підприємств, ринків тощо). Здійснено дезінфекцію на 9 тис. 201 об'єкті. Проводилась вакцинація всіх сільськогосподарських тварин, дезінфекція кожного підтопленого двору, а також відбір проб ґрунту із місць захоронення свійських тварин для визначення ступеня їх безпечності.

У Івано-Франківській області ветеринарною службою обстежено 26643 об'єкти, в т.ч. 365 місць захоронення тварин, проведено дезінфекцію на 229,3 тис. кв² площ тваринницьких приміщень. На 7 з 11 скотомогильників, на яких захоронено трупи тварин, що загинули від сибірки (села Перерісль, Устя, Іллінці, Побережжя, Старі Кривотули, Черніїв, Єзупіль) проведено дезінфекцію ґрунту та відібрано проби. Епізоотична ситуація знаходиться під контролем обласної ветеринарної служби та СЕС. Санітарно-епідеміологічною службою було проведено знезараження 16961 криниць.

У Чернівецькій області внаслідок стихійного лиха на території 3-х районів області, було підтоплено 9 скотомогильників. Загинула велика кількість домашньої худоби та птиці, що негативно могло відобразитись на епізоотичній ситуації в області.

Для забезпечення стійкого епізоотичного благополуччя та недопущення виникнення особливо небезпечних хвороб тварин на території області Головним управлінням ветеринарної медицини області створено 46 оперативних груп із числа спеціалістів ветмедицини та задіяно 87 одиниць техніки. Всі загиблі тварини та птиця утилізовані та захоронені. Для моніторингу епізоотичної ситуації був організований подвірний обхід, обстеження місць захоронення худоби та птиці, проводилась вакцинація тварин.

Інспекцією державної ветмедицини проводився жорсткий контроль за недопущенням продажу неякісної та небезпечної продукції тваринного і рослинного походження. Випадків епізоотичних захворювань серед тварин не зареєстровано.

У Львівській області проведено 2 засідання обласної надзвичайної проти-епізоотичної комісії (5 та 20 липня).

Заходи виконуються силами Служби державної ветеринарної медицини в області. Для координації дій та щоденного моніторингу ситуації щодо впливу стихійного лиха на епізоотичну ситуацію, в підтоплених районах створено 47 робочих групи з числа спеціалістів ветеринарної медицини.

Всього обстежено 16922 двори, 22 ферми, 164 пасовища площею 4174 га, з яких відібрано 164 проби для дослідження в лабораторіях ветеринарної медицини (результати досліджень проби – негативні), 304 скотомогильники, з яких відібрано 205 проб ґрунту для дослідження на виявлення спор сибірки. Результати досліджень негативні.

Вакцинації проти сибірки піддано 17598 голів великої рогатої худоби, 1268 голів дрібної рогатої худоби, 1322 голови коней та 6386 голів свиней проти чуми свиней.

Для закупівлі ветеринарних товарів Державним комітетом ветеринарної медицини України виділено 90 тис. гривень.

За результатами проведеної ветеринарно-санітарної експертизи продуктів харчування, на ринках неякісної продукції з підтоплених районів не виявлено.

У Вінницькій області, з метою недопущення виникнення інфекційних захворювань тварин в підтоплених населених пунктах, державною службою ветеринарної медицини були проведені наступні заходи:

- створено 14 робочих груп, силами яких обстежено 991 двір;
- утилізовано трупів тварин: великої рогатої худоби – 1, свиней – 1, кролів – 30, птиці-263, бджолосімей – 47, котів і собак – 3;
- продезінфіковано – 691 об'єкт, загальною площею 50720м².

На постраждалих територіях підтоплених та розмитих місць захоронень трупів тварин та стаціонарно неблагополучних пунктів по сибірці немає.

В підтоплених населених пунктах проводились моніторингові лабораторні дослідження і планові профілактичні щеплення тварин. На сьогоднішній день провакциновано проти сибірки 1119 голів великої рогатої худоби, 4830 голів свиней – проти класичної чуми і 103144 голів птиці – проти хвороби Ньюкасла, відібрано та досліджено 172 проби ґрунту, 46 проб води і 30 проб змивів з тваринницьких приміщень. Із них дали негативний результат (ґрунту – 172, води – 46, змивів – 30).

У Закарпатській області Головним управлінням ветеринарної медицини в області було розпочато проведення дезінфекційних робіт у Рахівському районі. Оброблено 150 об'єктів загальною площею 3750 м², обстежено 1294 дворогосподарств Тячівського району. У ході обстеження було виявлено та захоронено 37 голів овець, 396 голів птиці, 108 кролів. Перед захороненням трупи загиблих тварин прохлоровані. Власники дворогосподарств були забезпечені поліетиленовими мішками для збору трупів дрібних тварин та птиці, які централізовано збираються та відвозяться у виділені місця для захоронення. У Тячівському, Рахівському, Хустському та Виноградівському районах було створено 20 робочих груп з координації дій та щоденного моніторингу щодо епізоотичної ситуації по наслідкам затоплення населених пунктів, дворогосподарств та с/г установ по вирощуванню тварин та виробництву тваринницької продукції забійних пунктів та місць захоронення худоби і птиці. Всього було задіяно 107 чоловік та 8 од. техніки.

У Тернопільській області працівники ветмедицини проводили пошуки, збір та подальше захоронення трупів домашніх та диких тварин. Здійснювався цілодобовий моніторинг стану скотомогильників, кладовищ тощо.

3.5.5. Психологічне забезпечення.

Пріоритетними завданнями зведеної групи психологів МНС були: консультування осіб, чий рідні та близькі загинули під час повені; надання психологічної допомоги громадянам, домівки яких знищено або зазнали значних руйнувань; психологічна допомога дітям; проведення психопрофілактичної роботи з особовим складом МНС.

Психологічна допомога зведеної групи психологів МНС спрямовувалась: на мобілізацію психологічного потенціалу постраждалого населення для подолання негативних наслідків стихії, актуалізацію адаптивних і компенсаторних ресурсів особистості; на психологічну підтримку близьких родичів загиблих, які знаходились у стані гострого горя; на роботу з посттравматичними стресовими проявами, профілактику розвитку кризових станів, суїцидальних тенденцій у рідних та близьких загиблих; на допомогу в подоланні психосоматичних реакцій; на недопущення наростання негативних психоемоційних та агресивних настроїв у населення.

Основним завданням психологів у роботі з особовим складом було спостереження за поведінковими реакціями, візуальна діагностика емоційного стану і бесіди із застосуванням прийомів активного слухання (психологічна підтримка) з метою виявлення співробітників, які внаслідок надмірного фізичного і емоційного виснаження потребують посиленої психологічної уваги і підтримки з боку старших начальників чи професійної психологічної допомоги у подальшому (короткотривалої чи тривалої консультативної допомоги, реабілітації тощо).

Основною формою надання допомоги постраждалим та свідкам підтоплення було психологічне консультування у поєднанні з емпатійним слуханням і підтримкою, використання методів арт-терапії у роботі з дітьми. Психологи інформували постраждале населення про хід робіт з ліквідації наслідків надзвичайної екологічної ситуації, умови та механізми виплати матеріальної допомоги.

Найбільш характерними ознаками психологічного стану потерпілих були: тривожність, вразливість, невпевненість, негативізм, зниження критичності, фрустрація через порушені плани і сподівання, апатія, виснаженість, страх перед водою (особливо у дітей), агресивність, невротизація (в окремих випадках психотизація), емоційна лабільність, прояви істероїдної поведінки тощо. У самотніх і людей похилого віку внаслідок психотравми спостерігалось загострене почуття самотності, безпорадності, втрата сенсу існування і навіть суїцидальні думки. Серед психосоматичних проявів найчастішими були різноманітні порушення сну (неможливість заснути, поверхневий, тривожний сон, нічні страхіття у дітей тощо), вегетосудинні зміни (головні болі, тахікардія, різкі зміни тиску, запаморочення тощо), болі у серці, порушення апетиту, загострення хронічних хвороб тощо. Тому увага психологів була насамперед сконцетрованою

вана на дітях і людях похилого віку оскільки вони виявилися найбільш вразливими внаслідок пережитого стресу.

Під час роботи психологи тісно співпрацювали з представниками місцевих органів виконавчої влади (РДА, сільськими головами), співробітниками інших міністерств (МВС, МО, МОЗ) та відомств.

Всього зведеною групою психологів МНС за період з 31.07.2008 по 09.08.2008 було надано психологічну допомогу 2962 особам, з них: населення – 2256 осіб, особовий склад рятувальних підрозділів – 706 осіб.

Під час здійснення заходів психологічного забезпечення було виявлено такі проблеми:

1. Висока втомленість та емоційна напруга особового складу зведених загонів, що на протязі тривалого часу несуть службу за посиленим варіантом, надаючи допомогу постраждалому населенню (накопичується звичайна втома, залишаються невирішеними особисті та сімейні проблеми, що може призвести до зниження продуктивності, порушення дисципліни тощо).

2. Не у повній мірі забезпечено проходження медико-психологічної реабілітації на базі санаторію "Одеський" особовим складом оперативно-рятувальних підрозділів і психологами, які надавали психологічну допомогу постраждалому населенню й отримали значне психоемоційне навантаження.

3. Забезпечення практичних психологів, які входять до складу позаштатних мобільних груп екстреної психологічної допомоги МНС, спеціальним обладнанням і речами для надання екстреної психологічної допомоги (оперативне поповнення валізи психолога).

У Івано-Франківській області у період з 31 липня по 9 серпня на території постраждалих населених пунктів області працювала зведена група психологів МНС в складі 12 працівників психологічного забезпечення Головних управлінь МНС в Волинській, Житомирській, Рівненській, Сумській, Чернігівській, Полтавській та Херсонській областях.

Основними завдання зведеної групи психологів МНС були:

- зменшення ступеня негативного впливу на населення психотравмуючих наслідків стихійного лиха;

- здійснення психологічної підтримки родичів загиблих;

- недопущення наростання негативних психоемоційних та агресивних настроїв у населення шляхом здійснення інформування про заходи щодо ліквідації наслідків стихійного лиха;

- проведення первинної психологічної реабілітації особового складу аварійно-рятувальних підрозділів, задіяних у ліквідації наслідків стихійного лиха.

Психологічна допомога надавалась постраждалим мешканцям населених пунктів: у Снятинському районі (с. Прутівка, с. Будилів, с. Запруття, с. Хлібичин, с. Борщів, с. Кулачин, с. Приліпка та м. Снятин), де наслідки стихії були найбільш масштабні; у Тлумацькому районі (с. Петрилів, с. Нижнів та с. Гостів), у Галицькому районі (с. Дубівці); у Надвірнянському районі (с. Гвізд, с. Битків, смт. Делятин, смт. Ланчин та м. Надвірна); у Калуському районі (с. Студінка, с. Тужилів та с. Середній Бабин); у Коломийському районі (с. Залуч, с. Тростянка та с. Дебеславці); у Тисменицькому районі (м. Тисмениця, с. Побережжя, с. Єзупіль, с. Козина, с. Угринів, с. Березівка, с. Братківці); у Долинському районі (с. Витвиця, с. Княжо-луки, с. Гошів, с. Новоселиця). Всього надана допомога мешканцям 32 населених пунктів 8 районів області.

Тривалість надання психологічної допомоги визначалась у залежності від наслідків заподіяних збитків та характеристики психологічного стану постраждалого населення – від 2 до 4 днів, а в Снятинському районі – 5 днів, у зв'язку з констатуванням фахівцями найбільш сильного поширення емоційного шоку та розпачу серед постраждалого населення через втрату родичів, односельчан (загинуло 10 мешканців району).

Основними формами роботи виступали – психологічна підтримка постраждалих (бесіди, застосування прийомів активного слухання, обмін інформацією, спростування пліток тощо), консультації з подолання психологічних наслідків і психосоматичних проявів пережитого стресу, а також виявлення осіб, психологічний стан яких потребував тривалої за часом роботи спеціаліста-психолога. Проводилась робота з відновлення стану психологічного здоров'я громадян, чий рідні загинули внаслідок стихійного лиха, та здійснювалось консультування дітей, в яких після наслідків стихії розвинулись фобії та інше.

Як показала практика, найбільше потребували психологічної підтримки родичі загиблих, постраждалі діти і люди похилого віку, оскільки саме у них найгостріше проявлялись посттравматичні стресові розлади. У потерпілих спостерігались порушення сну, страх перед водою, емоційна лабільність, безпредметна тривога, підвищена чутливість, відчуття безперспективності майбутнього, безпорадності, а у деяких навіть і суїцидальні думки. Виявлено випадки середньої важкості та легкі стани страху, фобій, пов'язаних із зливою, блискавкою, водою.

По відношенню до особового складу, основним завданням психологів було спостереження за поведінковими реакціями працівників, візуальна діагностика емоційного стану і проведення бесід із застосуванням прийомів активного слухання (психологічна підтримка) та зняття в них емоційного напруження.

Протягом цього періоду групою психологів МНС України було надано психологічну допомогу 940 постраждалим жителям області (з них 211 дітей). Також,

проведено роботу з 199 працівниками ГУ МНС та зведених загонів МНС, які приймали участь у ліквідації наслідків стихійного лиха на території постраждалих населених пунктів області.

У Чернівецькій області для надання допомоги постраждалому населенню була створена зведена група психологів МНС України у складі: Чернівецька область – 2, Одеська – 3, Черкаська – 2, Кіровоградська – 2 та Донецька – 1 фахівець, всього 10 працівників.

Психологи працювали згідно із затвердженим графіком, в с. Черногузи Вижницького району був розгорнутий пункт екстреної психологічної допомоги з метою надання психологічної допомоги постраждалому внаслідок зсуву населенню.

Для надання екстреної психологічної допомоги постраждалому населенню було проведено розподіл фахівців на 4 групи за місцями:

1 група – в зоні катастрофічного зсуву в с. Черногузи Вижницького району – психологи ГУ МНС України в Чернівецькій області та психологи ГУ МНС України в Кіровоградській області (4 ос.);

2 група – психологи ГУ МНС України в Черкаській області (2 ос.) надавали психологічну допомогу постраждалому від повені населенню Сторожинецького району.

3 група – психологи ГУ МНС України в Одеській області (3 ос.) працювали в Новоселицькому та Путильському районах.

4 група – психолог з ГУ МНС України в Донецькій області (1 ос.) працював з населенням Кіцманського та Вижницького районів.

Першочергово психологічна допомога надавалась громадянам, родичі яких загинули, та тим, які втратили житло та майно, з метою запобігання та зменшення ступеня негативного впливу на населення психотравмуючих чинників наслідків стихійного лиха.

У Вінницькій області громадяни, що постраждали внаслідок повені знаходились під постійним наглядом психологів ГУ МНС області.

В період з 26 липня по 6 серпня 2008 року психологічна служба ГУ МНС в області працювали на місці виникнення надзвичайної ситуації в м. Могилів-Подільському. Окрім психологів центру психологічного забезпечення та роботи з особовим складом ГУ МНС в області для надання психологічної допомоги постраждалому населенню та задіяному особовому складу, залучалися два психологи ГУ МНС в м. Києві.

Службою психологічного забезпечення в складі трьох психологів було здійснено наступні заходи:

- надано психологічну допомогу 131 особі;

- надано психологічну допомогу 117 особам рятувальних підрозділів.
Всього персонально було охоплено 248 осіб.

У Закарпатській області підрозділами Головного управління МНС в області постійно проводиться роз'яснювальна робота в засобах масової інформації про стан ліквідації наслідків стихійного лиха. Центром пропаганди Головного управління здійснюється оперативне та достовірне інформування населення про обстановку в зонах надзвичайної екологічної ситуації, виконання заходів, спрямованих на її нормалізацію. Центром пропаганди Головного управління було здійснено друкування статей в ЗМІ області – 40, відео матеріалів – 128 та організовано випуск інтернет-видань – 400.

Також Головним управлінням відпрацьовувалась інформація та приймалися необхідні міри щодо розв'язання проблем постраждалих громадян, які звертались за телефонами "гарячої лінії" до Секретаріату Кабінету Міністрів України, МНС, Головного управління. Працівниками Головного управління було розглянуто 42 звернення.

У Тернопільській області з населенням постійно проводилась робота психологів ГУ МНС в області. В оздоровчих закладах області оздоровлено 342 дитини та 5 дітей – у санаторії „Нижня Ореанда” у м. Ялта.

3.5.6. Життєзабезпечення постраждалого населення (розміщення, забезпечення харчуванням, речами першої необхідності тощо).

Всього в постраждалі населені пункти було доставлено 448,6 т продуктів харчування, 4 тис. 14 т питної води та понад 6 т медикаментів, (підрозділами МНС доставлено близько 400 т продуктів харчування, 3 тис. 428,95 т питної води, 1,64 т медикаментів).

У Івано-Франківській області до постраждалих населених пунктів було організовано доставку найнеобхідніших продуктів харчування та питної води.

У Чернівецькій області для забезпечення постраждалого населення, яке залишилося в ізольованих районах і територіях, за дорученням голови Чернівецької облдержадміністрації здійснювалася доставка продуктів харчування, питної води, товарів першої необхідності та медичних препаратів. Доставка виконувалась за допомогою гелікоптерів МНС, МО та ДПС. Всього було здійснено 23 вилети гелікоптерами. Завезено 39,5 тон вантажів, з них 500 кг медикаментів, 500 кг гуманітарної допомоги, 38,5 тон – продукти харчування.

У Львівській області було отримано та розвантажено 38,8 тонн гуманітарної допомоги (продукти харчування та питна вода), яка надійшла із Російської Федерації, з яких 15 тон вантажу безпосередньо транспортом Головного управління доставлено у Жидачівський, Дрогобицький та Сколівський райони.

У Вінницькій області під час ліквідації надзвичайної ситуації були розгорнуті 4 пересувні пункти харчування, які забезпечували гарячою їжею населення та формування сил цивільного захисту, що брали участь в ліквідації НС. Додатково було розгорнуто для населення 6 польових кухонь облспоживспілки із залученням районних споживчих товариств. Населенню надавалась гуманітарна допомога, яка надходила з інших районів області, установ та організацій м. Києва, ГУ МНС Чернівецької області. Загальна сума гуманітарної допомоги, що надійшла, склала понад 750 тис.грн.

До постраждалих районів у виді гуманітарної допомоги надійшло:

- одягу 1,169 тони, продуктів харчування 99,824 тони;
- будматеріалів 7 тон;
- медичних препаратів на суму 6029,3 грн.

Всього на суму 744,5 тис. грн.

Вся гуманітарна допомога роздана населенню постраждалих районів. Міжнародна гуманітарна допомога в область не надходила.

Фінансова допомога від юридичних та фізичних осіб:

Вінницькій обласній державній адміністрації 1269,3 тис. грн.

Могилів-Подільській міській раді 442,9 тис. грн.;

Могилів-Подільській районній державній адміністрації 394,1 тис. грн.;

Ямпільській районній державній адміністрації 770,1 тис. грн.;

Мурованокуриловецькій районній державній адміністрації 273,1 тис. грн.

На рахунок обласного бюджету 417,1 тис. грн.

Всього: 3566,6 тис. грн.

Оздоровлення дітей.

Завершено оздоровлення дітей, які були направлені в санаторно-курортні та оздоровчі заклади (всього оздоровлено 949 дітей). З постраждалих районів здійснено поїздки 62 дітей до Республіки Польща.

За телефонами “гарячої лінії” з питань подолання наслідків надзвичайної ситуації надійшло: 242 звернення (з них – 52 з питань надання послуг та гуманітарної допомоги постраждалим), письмових звернень – 127. Всього 368 звернень.

Питання, з якими звертаються громадяни вирішуються в стислі терміни. Заявникам, з виїздом на місце, надавалися роз’яснення та відповідна допомога.

У Закарпатській області в паводковий та після паводковий періоди, наметові містечка та польові пункти харчування для життєзабезпечення потерпілого населення не розгортались, у зв'язку з тим, що мало місце короткотермінове відселення до родичів та знайомих в межах населених пунктів жильців будинків, які потерпіли від паводку. Забезпечення населення речами першої необхідності централізовано не організовувалось, крім підвозу питної води до селищ Кобилецька Поляна та Верховина Івано-Франківської області.

Для забезпечення лікування потерпілого населення на адресу управління охорони здоров'я області надійшла гуманітарна допомога зі Швейцарії у вигляді медичного майна на загальну суму 45698 грн., яка була розподілена між медичними закладами потерпілих районів.

У населених пунктах на початок навчального процесу проїзд (прохід) до навчальних закладів на автодорогах було забезпечено, енерго-газопостачання та телефонний зв'язок з навчальними закладами було відновлено.

До Тернопільській області надійшла наступна гуманітарна допомога: миючі засоби, одяг, взуття, фільтри для очистки води, чай, мінеральна вода та інше, загальною вагою понад 30 тонн – від обласної організації Товариства Червоного Хреста України; палатки, спальні мішки, мотопомпи, загальною вагою біля 9 тон – від Словацької республіки; газована та негазована вода 8960 пляшок – від обласного підприємства "Добра вода"; продукти харчування понад 16 тон – від Польської республіки; 220 тон зерна – від сільгосппідприємств області; набори продуктів на суму 25 тис. грн. – від РСТ Маркетинги "Теко"; 100 шт. холодильників та 100 шт. пральних машин – від фірми "Кнауф"; кондитерські вироби в кількості 2,6 тони на суму 25 тис. грн. – від Київського хлібокомбінату №11; 900 упаковок газованої та негазованої води „Бонаква” з м. Києва та інша гуманітарна допомога, яка розподілена у постраждалих райони.

Станом на 1 жовтня обласною організацією Товариства Червоного Хреста України проведено розподіл гуманітарної допомоги постраждалих районам продуктовими наборами, постільними комплектами та кухонними наборами на загальну суму 57,9 тис. грн.

3.5.7. Матеріально-технічне забезпечення.

Матеріально-технічне забезпечення підрозділів Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту та інших державних аварійно-рятувальних служб МНС, що залучалися до ліквідації наслідків стихійного лиха, здійснювалося за рахунок коштів резервного фонду державного бюджету.

З резервного фонду державного бюджету для компенсації витрат на матеріально – технічне забезпечення органів управління, підрозділів та служб МНС

було виділено 18056,716 тис. грн., з яких на придбання паливно – мастильних матеріалів було спрямовано 8368,618 тис. грн., в тому числі:

- для ГУ МНС в Вінницькій обл. – 1877,87 тис. грн. ;
- для ГУ МНС в Закарпатській обл. – 1478,0 тис. грн.;
- для ГУ МНС в Івано-Франківській – 329,42 тис. грн.;
- для ГУ МНС в Львівській обл. – 821,0 тис. грн.;
- для ГУ МНС в Тернопільській обл. – 398,817 тис. грн.;
- для ГУ МНС в Чернівецькій обл. – 383,28 тис. грн.;
- для САЗ ОРС ЦЗ (м. Ніжин) – 2463,6 тис. грн.;
- для 1-й АРЗ ОРС ЦЗ (м. Дрогобич) – 616,178 тис. грн.;

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 02.08.2008 року №1014-р для ліквідації надзвичайної ситуації було додатково виділені фінансові ресурси щодо придбання запасних частин для ремонту техніки і обладнання та водовідкачувальних засобів. За рахунок додаткових асигнувань було закуплено:

У Вінницькій області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 15000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У Івано-Франківській області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 30000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У Закарпатській області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 30000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У Львівській області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 20000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У Тернопільській області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 20000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У Чернівецькій області:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 30000,0 грн.;
- пожежну насосну станцію ПНС-110.

У 1 аврійно-рятувальному загоні Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту:

- запасні частини до техніки різного призначення на суму 5000,0 грн.

Крім цього, відповідно до розпорядження Кабінету Міністрів України від 2.08. 2008 р. № 1046-р "Про додаткове виділення коштів для проведення заходів з ліквідації наслідків стихійного лиха, що сталося 23 – 27 липня 2008 року" Депар-

таментом матеріально-технічного забезпечення МНС було закуплено спеціальних плавзасобів та обладнання на загальну суму 17 708,0 тис.грн., а саме:

- спеціальних катерів на повітряній подушці МАРС – 700 в кількості 6 одиниць на загальну суму 7 200,0 тис. грн.;
- спеціальних мобільних станцій очищення води в кількості 8 одиниць на загальну суму 2 208,0 тис. грн.;
- спеціальних багатоцільових амфібійних аероглісерів в кількості 10 одиниць на загальну суму 8 300,0 тис. грн.

Гуманітарна допомога, що надійшла до постраждалих областей

Департаментом матеріально-технічного забезпечення МНС організовано постачання гуманітарної допомоги, яка надійшла від дванадцяти держав світу, для забезпечення потреб постраждалих від стихійного лиха областей, населення та підрозділів МНС, які брали участь у ліквідації наслідків стихійного лиха, а саме:

- **Японії** (Японська Міжнародна Агенція Співпраці) – електрогенератори (8 од.), кабель в котушках (8 од.), очищувачі води (5 од.), картриджі для очищувачів води (5 од.), намети (50 од.), ковдри напіввовняні (500 од.) – для Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської, Вінницької, Закарпатської та Чернівецької областей.

- **Держави Ізраїль** (Міністерство закордонних справ Держави Ізраїль) – виробни медичного призначення, медикаменти (2,3 тони) – для Вінницької, Закарпатської, Івано-Франківської, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей.

- **Аргентини** (Комісія "Білих шоломів" при Міністерстві закордонних справ Аргентини) – препарати (таблетки) для очищення води (1240 фл.) – для Івано-Франківської, Закарпатської, Вінницької, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей.

- **Казахстану** (філіал "Цілина "Республіканського державного підприємства "Резерв" в м. Кустанай. Казахстан) – дезінфікуючі засоби (3 тони) – для Івано-Франківської, Закарпатської, Вінницької, Львівської, Тернопільської та Чернівецької областей.

- **Російської Федерації** (Міністерство Російської Федерації у справах цивільної оборони, надзвичайних ситуацій та ліквідації наслідків стихійних лих) води питної у пляшках (20400 кг), консерви дитячого харчування (7000 кг), консерви м'ясні (11440 кг) – для Львівської області; електростанції (3 од.), ковдри напівшерстяні (5700 од.), зварювальні агрегати (5 од.), бензопили (90 од.), намети (135 од.), посуд алюмінієвий (6000 комплектів), ліжка (200 од.), дезінфекційні засоби (6560 кг) – для Івано-Франківської області.

- **Литовської Республіки** (Департамент пожежної безпеки та рятування при Міністерстві внутрішніх справ Литовської Республіки) намети на 10 місць (80 од.), електрогенератори 20 кВт (5 од.), водяні насоси для брудної води 80 м³/год (8 од.) – для Львівської області.

- **Угорської Республіки** (Уповноважений Уряд Угорщини по співпраці на транскордонних водах) – насоси (5 комплектів), мішки для піску (244 444 од.), факели стеаринові (30 000 од.), набір освітлювального обладнання для дамб, довжиною 1 км з генератором 30 kW (1 од.), плівка (25000 м²), копрові установка (1 од.) з компресором (1 од.), позашляховик FORD Rangers (1 од.) – для Закарпатського обласного водогосподарства.

- **Словацької Республіки** (Міністерство внутрішніх справ Словацької Республіки) – намети (10 од.), спальні мішки (1500 од.), насоси (5 од.) – для Тернопільської області.

- **Естонії** – електростанції (5 од.), човни надувні гумові (5 од.), двигуни до човнів (5 од.), захисні костюми – дощовики (1100 од.), робочі костюми (129 од.), куртки (283 од.), чоботи гумові (511 од.), питна вода (5500 літрів), електроподовжувачі (30 од.), прожектори (10 од.), електропили (5 од.), електрорізальники (5 од.) – для Івано-Франківської області.

- **Австрії** (Міністерство внутрішніх справ) – гумові човни та обладнання (10 од.), бензинові генератори (5 од.), водяні насоси (5 од.), шланги (40 од.), бензинові пили (20 од.) – для Івано-Франківської області.

- **Сполучених Штатів Америки** – черевики з високими берцями 230 пар, намети малі – 20 од., намети великі – 20 од. – для Івано-Франківської області.

- **Польща** (завод "BEZALIN" м. Бялско-Бяла) – рукави пожежні (200 од.), мотопомпи плаваючі NIAGARA (2 од.) – для Львівської області; осушувач повітря КД800 (80 од.), осушувач повітря – (20 од.) – для Івано-Франківської області.

4. ПРОВЕДЕННЯ ВІДНОВЛЮВАЛЬНИХ РОБІТ

Станом на 2 серпня паводкова обстановка в Вінницькій, Закарпатській, Івано-Франківській, Львівській, Тернопільській та Чернівецькій областях стабілізувалася, етап рятувальних робіт було завершено та розпочато відновлювальні роботи.

Загальне керівництво з проведення відновлювальних робіт рішенням Уряду було покладено на Державну комісію з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій. Для організації та забезпечення проведення цієї роботи розпорядженням Кабінету Міністрів України від 2 серпня 2008 року № 1048-р було створено Штаб з організації проведення відновлювальних робіт, як оперативний робочий орган Державної комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій, на чолі з Першим віце-прем'єр-міністром України.

До відновлювальних робіт залучалося 25 тис. 636 працівників та 6 тис. 43 од. техніки від МНС, Міноборони, МВС, МОЗ, Держводгоспу, обласних енерго-, газо-, комунальних та автодоріжних служб, будівельних організацій, у тому числі від МНС: 6 тис. 225 осіб, 1 тис. 555 одиниць автомобільної та спеціальної техніки, 116 плавзасобів, 5 одиниць авіаційної техніки, 393 одиниці відкачувальної та 69 одиниць інженерної техніки.

Обсяг відновлювальних робіт станом на 2 лютого 2009 року наведено у таблиці 2.

Хронологія відновлювальних робіт

У Івано-Франківській області у період з 26 по 30 липня органами виконавчої влади та місцевого самоврядування здійснювалося обстеження найбільш потерпілих від стихії населених пунктів області. Було розпочато роботи щодо визначення суми збитків та оформлення проектно-кошторисної документації.

Починаючи з 29 липня було організовано роботи щодо відновлення зруйнованої паводком водозахисної дамби в с. Вовчинець Івано-Франківської міської ради, тимчасово відновлено 186 м.п. дамби та 270 м.п. берегоукріплень.

Для відновлення доріг залучалося 151 одиниця техніки та 370 працівників дорожніх господарств ДП „Івано-Франківський облавтодор.” Здійснено вивіз 1600 м³ кам'яного матеріалу та розчищено 8 км доріг від селів; розчищено 15,5 км автомобільних доріг.

Філією "Тисменицький райавтодор" було проведено роботу з ліквідації деформації проїжджої частини (покриття) на відрізку дороги Івано-Франківськ – Бистриця та Тисмениця – Одаї.

Філією „Калуський райавтодор” на автодорозі Миколаїв – Калуш проведено ямковий ремонт (використано 21 т асфальту), було засипано гравієм обочини авто-

дороги та підходи до моста на автодорозі Голинь – Кропивник (використано 77 т гравію).

Автодорожньою службою Снятинського району здійснено ремонтні роботи автомобільної дороги у с. Тростянець, проведено гравійну підсипку та встановлено залізобетонні плити між селами Іллінці та Тростянець, відновлено сполучення між цими населеними пунктами.

Філією „Коломийський райавтодор” було розпочато будівництво об’їзної дороги навколо моста у с. Печеніжин. Відновлений проїзд до сіл Ковалівка та Нижній Вербіж.

Філія „Косівський райавтодор” працювала над влаштуванням об’їзної дороги Пістинь – Космач, що дало змогу відкрити проїзд до сіл Брустури та Прокурава. Розчищено автодорогу до центру с. Тюдів напрямком Криворівня – Вижниця, Стороженець – Чернівці. Розчищено автодорогу Смодна – Кути, відремонтовано міст Смодна – Кути в с. Черганівка, відновлено проїзд в с. Бабин.

Філією „Рожнятівський райавтодор” проведено відновлювальні роботи на автомобільних мостах сіл Дуба, Рівня та смт. Перегінськ.

На об’єктах водопровідно-каналізаційного господарства було задіяно 2 бульдозери, 3 екскаватори, 21 відкачувальна машина та 2 автокрани.

На Солотвинському та Надвірнянському водозаборах проведено роботи по відновленню дороги до водозабору та здійснено ремонт пошкодженого кабелю.

На відновлення електропостачання населених пунктів залучалось 76 одиниць техніки та 292 працівника ВАТ „Прикарпаттяобленерго”, що дало можливість з відключених 272 населених пунктів відновити електропостачання у 198 населених пунктах.

У період з 30 липня по 19 вересня проведено відновлювальні роботи на системах життєзабезпечення населення.

У потерпілих населених пунктах області відновлено електропостачання та електрозв’язок. Разом з тим, у зв’язку з великим обсягом пошкоджень, завданих стихією продовжувались ремонтно-профілактичні роботи. На відновлювальних роботах було задіяно 55 фахівців та 24 одиниці техніки.

Продовжувались роботи з відновлення автомобільних мостів і доріг підрозділами Служби автомобільних доріг області. Забезпечено проїзд до всіх населених пунктів області. Відновлено проїзд на всіх пошкоджених автодорогах загального значення та на 74 із 76 пошкоджених мостів на автодорогах загальнодержавного значення. На місці 68 зруйнованих мостів побудовано 16 тимчасових, з 74 км зруйнованих доріг відновлено проїзд на 57 км; з 561 км пошкоджених доріг відновлено 561 км (100%). До робіт було задіяно 2896 осіб та 631 одиниця техніки.

УЗАГАЛЬНЕНИЙ СТАН

з подолання наслідків стихійного лиха станом на 2 лютого 2009 року

Найменування об'єкта		Стан об'єкта	Усього	Відновлено	Залишилось	% виконання	За областями							
							Івано - Франківська				Львівська			
							усього	відновлено	залишилось	% виконання	усього	відновлено	залишилось	% виконання
1	Житлові будинки	зруйновані	1296	1296	0	100,00	370	370	0	100,00	27	27	0	100,00
		потребують капітального ремонту	11266	11266	0	100,00	7182	7182	0	100,00	684	684	0	100,00
		пошкоджені	22810	22810	0	100,00	13688	13688	0	100,00	4410	4410	0	100,00
2	Заклади охорони здоров'я (лікарні, поліклініки, фельдшерсько-акушерські пункти, аптеки, санаторії, дитячі оздоровчі табори)	зруйновані	1	1	0	100,00								
		пошкоджені	246	244	2	99,19	73	73	0	100,00	25	25	0	100,00
3	Навчальні заклади	зруйновані												
		пошкоджені	316	314	2	99,37	128	128	0	100,00	27	27	0	100,00
4	Дитячі дошкільні заклади	зруйновані												
		пошкоджені	122	121	1	99,18	19	19	0	100,00	9	9	0	100,00
5	Об'єкти соціально-побутової сфери	зруйновані	10	7	3	70,00	7	7	0	100,00				
		пошкоджені	222	201	21	90,54	79	66	13	83,54	19	19	0	100,00
6	Об'єкти житлово-комунального господарства	зруйновані	27	23	4	85,19	23	19	4	82,61	4	4	0	100,00
		пошкоджені	416	378	38	90,87	198	176	22	88,89	43	43	0	100,00
7	Будівлі сільськогосподарських підприємств	зруйновані												
		пошкоджені	23	21	2	91,30	2	1	1	50,00				
8	Будівлі промислових підприємств	зруйновані	5	0	5	0,00								
		пошкоджені	19	12	7	63,16	6	5	1	83,33				
9	Автомобільні мости	зруйновані	711	413	298	58,09	428	267	161	62,38	6	3	3	50,00
		пошкоджені	428	362	66	84,58	232	203	29	87,50	53	45	8	84,91
10	Пішохідні мости	зруйновані	559	487	72	87,12	511	448	63	87,67	10	10	0	100,00
		пошкоджені	392	371	21	94,64	355	335	20	94,37	27	27	0	100,00
11	Берегоукріплення, кілометрів	зруйновані	159,39	128,86	30,524	80,85	134,37	113,67	20,704	84,59	2,5	2,5	0	100,00
		пошкоджені	165,37	112,97	52,392	68,32	141,65	94,815	46,835	66,94	13,1	13,1	0	100,00
12	Автодороги, кілометрів	зруйновані	852,17	677,98	174,2	79,56	513,65	438,05	75,6	85,28	9,3	9,3	0	100,00
		пошкоджені	3949,9	3107,2	842,74	78,66	1450,9	1356,1	94,782	93,47	35	35	0	100,00
13	Газопроводи, кілометрів	зруйновані	15,876	15,876	0	100,00	7,013	7,013	0	100,00	2,235	2,235	0	100,00
		пошкоджені	13,997	13,997	0	100,00	2,89	2,89	0	100,00				
14	Лінії електропередач, кілометрів	зруйновані	29,6	29,6	0	100,00								
		пошкоджені	216,03	216,03	0	100,00	102,81	102,81	0	100,00	13,42	13,42	0	100,00

Таблиця 2

За областями															
Вінницька				Чернівецька				Закарпатська				Тернопільська			
усього	відновлено	залишилось	% виконання	усього	відновлено	залишилось	% виконання	усього	відновлено	залишилось	% виконання	усього	відновлено	залишилось	% виконання
37	37	0	100,00	800	800	0	100,00	27	27	0	100,00	35	35	0	100,00
392	392	0	100,00	2750	2750	0	100,00	73	73	0	100,00	185	185	0	100,00
385	385	0	100,00	2660	2660	0	100,00	1359	1359	0	100,00	308	308	0	100,00
				1	1	0	100,00								
12	11	1	91,67	127	127	0	100,00	4	4	0	100,00	5	4	1	80,00
11	11	0	100,00	134	134	0	100,00	4	4	0	100,00	12	10	2	83,33
8	8	0	100,00	74	74	0	100,00	3	3	0	100,00	9	8	1	88,89
				3	0	3	0,00								
20	17	3	85,00	98	93	5	94,90	3	3	0	100,00	3	3	0	100,00
39	35	4	89,74	127	117	10	92,13	8	6	2	75,00	1	1	0	100,00
				15	14	1	93,33	6	6	0	100,00				
2	0	2	0,00	3	0	3	0,00								
6	6	0	100,00	7	1	6	14,29								
				124	40	84	32,26	153	103	50	67,32				
23	23	0	100,00	75	61	14	81,33	37	23	14	62,16	8	7	1	87,50
				19	12	7	63,16	19	17	2	89,47				
1	0	1	0,00	8	8	0	100,00					1	1	0	100,00
				3,79	3,79	0	100,00	18,725	8,905	9,82	47,56				
				9,715	4,158	5,557	42,80					0,9	0,9	0	100,00
84,25	6,3	77,95	7,48	120,9	110,4	10,5	91,32	124,07	113,93	10,145	91,82				
134,25	75,458	58,792	56,21	1973,6	1323,9	649,7	67,08	79,968	61,5	18,468	76,91	276,2	255,2	21	92,40
3,5	3,5	0	100,00	3,128	3,128	0	100,00								
6,4	6,4	0	100,00	4,707	4,707	0	100,00								
2,9	2,9	0	100,00	26,7	26,7	0	100,00								
50,5	50,5	0	100,00	49,3	49,3	0	100,00								

Обласним виробничим управлінням з меліорації та водного господарства проведено роботи з відновлення пошкоджених дамб і берегоукріплень, а також кріплення берегів на 50 об'єктах у 11 районах і містах області. Всього виконано земляних робіт об'ємом 247085 м³, при цьому освоєно 17375,2 тис. грн. До виконання робіт було залучено 205 одиниць інженерної техніки і автотранспорту облводгоспу, щоденно працювало понад 310 фахівців даного управління.

В усіх населених пунктах відновлено централізоване водопостачання. Виконано відновлювальні роботи на водозабірних спорудах, проведено ремонт очисних споруд та каналізаційних мереж.

На забезпечення виконання відновлювальних робіт з резервного фонду державного бюджету було отримано 11400,194 тис. грн.

Продовжувалися роботи щодо відновлення каналізаційних мереж в містах Галичі та Бурштині, на Долинському (в с. Княжолука) та Надвірнянському водозаборах.

Закуплено насосне обладнання для Рожнятівського, Снятинського та Заболотівського водозаборів.

За весь період надзвичайної ситуації підрозділами МНС України проведено відкачування води з 12084 будівель та господарських споруд, повторно відкачано воду з 2168 будівель. Очищено від сміття та намулу 6218 житлових будинків та їх підвалів. Прийнято участь у відновленні 2300 будівель, розібрано 254 аварійних будинків та споруд. Відкачано воду з 13956 криниць, повторно з 4380 криниць. Розчищено 1160 м труб та каналів русел річок, очищено 20520 м русел річок, проведено укріплення 950 м берегів річок, здійснено укріплення 325 м дамб, прийнято участь у відновленні 67 мостів. Очищено від паводкового сміття та намулу 8980 м автодорожнього полотна та 35,89 га присадибних ділянок, здійснено огляд шести підводних частин гідроспоруд.

В усіх населених пунктах області відновлено газопостачання та централізоване водопостачання, а саме:

- відновлено 7,013 км зруйнованих та 2,89 км пошкоджених газопроводів, а також 102,81 км ліній електропередач;
- здійснено відновлення 73 об'єктів охорони здоров'я;
- відновлено роботу 19 пошкоджених дошкільних закладів та 128 пошкоджених навчальних закладів. Відновлено 176 із 198 пошкоджених об'єктів житлово-комунального господарства та відновлено всі 7 зруйнованих об'єктів соціально-побутової сфери.

У Чернівецькій області підрозділами Головного управління МНС в області було виконано наступну роботу з ліквідації паводку та його наслідків:

- відкачано воду з житлових будинків та господарських споруд – 3566 од.;
- розчищено від сміття та намулу житлових будинків та їх підвалів – 3041 од.;
- взято участь у відновленні будівель – 164 од.;
- взято участь у відновленні мостів – 5 од.;
- розібрано аварійно-небезпечних будівель та споруд – 46 од.;
- здійснено ремонт доріг у Новоселицькому та Герцаївському районах
- розчищено водовідвідних труб та каналів русел річок – 0,883 км;
- проведено розчистку від паводкового сміття та намулу автодорожнього полотна – 2,5 км;

Для прискорення проведення аварійно-відновлювальних робіт в постраждалих районах області за рішенням МНС України 4 серпня в область прибув зведений загін ГУ МНС України в Донецькій області в складі 29 чоловік, 2 од. техніки та 6 мотопомп, а 9 серпня – ДП СВАРЧ з Полтавської області в складі 6 чоловік, 2 од. техніки, 3 мотопомп та електронасосів.

Силами ГУ МНС в області у серпні місяці було проведено роботу на об'єктах щодо:

- відкачування води з житлових будинків, підвалів та криниць у м. Чернівці, н.п. Вижницького, Герцаївського, Глибоцького, Заставнівського, Кіцманського, Новоселицького, Путильського, Сторожинецького та Хотинського районів;

- розчищення вулиць, мостів, русел річок у м. Чернівці, Вижницькому районі (с. Банилів), Сторожинецькому районі (м. Сторожинець, с. Стара Жадова), Путильському районі (сmt. Путила, с. Сергії), Кіцманському районі (с. Берегомет), Новоселицькому районі, Глибоцькому районі (с. Черепківка);

- ремонту доріг у Новоселицькому та Герцаївському районах;

- підвозу води у м. Чернівці, Новоселицький, Вижницький, Кіцманський райони;

- створення прокопів для відводу води у Вижницькому районі (с. Черногузи), Сторожинецькому районі (с. Стара Жадова), Новоселицькому районі (села Костицани, Драниця);

- підвозу гравію та заготівлі каменю для ремонту автодоріг у Путильському та Глибоцькому районах;

- демонтажу конструкцій зруйнованих будівель у Новоселицькому районі (м. Новоселиця, с. Мамалига), Кіцманському районі (с. Мамаївці), Вижницькому районі (с. Черногузи).

У середньому для проведення аварійно-відновлювальних робіт підрозділами МНС України у серпні поточного року щоденно залучалося біля 452 осіб та 72 одиниці техніки. Максимальне залучення в цей період становило 682 особи та 85 од. техніки.

У вересні сили ГУ МНС в області залучалися до виконання робіт на об'єктах щодо:

- відкачування води з криниць у Новоселицькому, Хотинському районах та м. Чернівці;
- підвезення питної води у Новоселицький район (села Костичани, Драниця, Тарасівці, Мамалига);
- підвезення технічної води у Вижницький район (с. Черногузи);
- надання допомоги у ремонті загальноосвітніх навчальних закладів у Новоселицькому районі (с. Драниця, с. Костичани, с. Тарасівці), Путильському районі (с. Киселиці), Глибоцькому районі (смт. Глибока, с. Кам'янка, с. Терембече, с. Черепківка), Вижницькому районі (м. Вижниця, смт. Берегомет, с. Мигове, с. Іспас, с. Черногузи), Хотинський район (с. Рухотин, с. Рашків);
- заготівлі каменю для проведення робіт з берегоукріплення та розчистка нанесених порубочних рештків у Путильському районі;
- надання допомоги в будівництві житлових будинків у м. Новоселиця, Вижницького району (с. Черногузи).

Максимальна кількість залученого особового складу у вересні 2008 року становила 262 чол., 26 од. техніки, 14 мотопомп.

У жовтні та листопаді сили ГУ МНС в області залучалися для надання допомоги ремонтним бригадам, що працювали в найбільш постраждалих районах області у Новоселицькому, Вижницькому та Путильському. Фахівцями ГУ МНС здійснювалася робота на об'єктах, щодо проведення:

- аварійно-відновлювальних робіт (розчищення будівель) в Новоселицькому районі (м. Новоселиця, села Тарасівці, Мамалига, Маршинці);
- заготівлі каменю для берегоукріплюючих робіт та очищення берегів річок в Путильському районі (села Розтоки, Мариничі);
- допомоги у будівництві житлових будинків та виконання підсобних робіт у Вижницькому (с. Черногузи) та Новоселицькому районах (м. Новоселиця, с.с.Маршинці, Драниця, Мамалига, Костичани, Тарасівці);
- відкачування води з котловану будівельного майданчику в с. Рідківці Новоселицького району.

Максимальна кількість залученого особового складу у жовтні становила 149 осіб та 21 од. техніки. У листопаді залучалося 69 чол. особового складу та 13 од. техніки.

У Львівській області завдання щодо організації і виконання відновлювальних робіт, капітального характеру, відшкодування завданих збитків було покладено на місцеві державні адміністрації, органи місцевого самоврядування, служби дорожнього забезпечення, енерго та газопостачання тощо.

ГУ МНС в області та його структурні підрозділи постійно здійснювали контроль за проведенням відновлювальних робіт, збором, обробкою та аналізом інформації та інформуванням обласного штабу з ліквідації НС та МНС.

Фінансування заходів з ліквідації наслідків стихійного лиха.

Для проведення заходів з ліквідації наслідків стихійного лиха Львівській облдержадміністрації передбачено асигнування державного бюджету:

- з резервного фонду державного бюджету – 19 000,0 тис. грн;
- за субвенцією з державного бюджету відповідно до державного бюджету України на 2008 рік (із змінами та доповненнями) – 252 500,0 тис. грн.

Проведення виплат постраждалим від стихії, надання матеріальної допомоги та відшкодування втрат

Станом на 1 грудня виплачено грошову допомогу потерпілим I-III категорії, за пошкоджене (втрачене) майно, надано матеріальну допомогу учням та студентам з постраждалих територій, проведено відшкодування втрат сільськогосподарським підприємствам та розподілено кошти благодійної допомоги на загальну суму 80 297,0 тис. грн, у тому числі:

- 6246,0 тис. грн. – за рахунок коштів резервного фонду (I етап);
- 41488,4 тис. грн. – за рахунок коштів субвенцій (II етап);
- 16621,8 тис. грн. – остаточної допомоги 18439 сім'ям – за рахунок коштів субвенцій;
- 3187,0 тис. грн. – для підготовки до навчального року 3 187 учням та студентам;
- 6825,8 тис. грн. – сільськогосподарським підприємствам постраждалих територій області для часткового відшкодування фактичної втрати продукції рослинництва;
- 5928,0 тис. грн. для потерпілих Львівської області з не бюджетного рахунку Мінпраці.

Проведено відшкодування збитків сільськогосподарським підприємствам постраждалих територій області, за рахунок субвенції, з державного бюджету в обсязі 6 825,8 тис. грн. Станом на 2 лютого 2009 року відновлено усі 19 об'єктів установ культури.

Для забезпечення відновлювальних робіт Львівському обласному виробничому управлінню водного господарства “Облводгосп” виділено 45728,0 тис. грн.

Станом на 2 лютого 2009 року Львівським обласним виробничим управлінням водного господарства “Облводгосп”:

- відновлено 2,5 км з 2,5 км зруйнованих берегоукріплень,
- відновлено 13.1 км з 13,1 км зруйнованих захисних дамб,
- проведено регулювання 4,6 км русел річок з запланованих 4,6 км,
- відновлено 26 з 26 гідротехнічних споруд.

Відновлено об'єктів автодорожнього господарства:

- автомобільні мости загальнодержавного значення – 25.
- автомобільні мости комунальної власності – 23.
- пішохідні мости – 37.
- автомобільні дороги загальнодержавного значення – 38,9 км.

Для фінансового забезпечення проведення заходів з відновлення автомобільних доріг державного та місцевого значення Службі автомобільних доріг у Львівській області виділено 37 200 тис. гривень.

Відновлено закладів охорони здоров'я

- 25 лікувально-профілактичних закладів з 25 пошкоджених.

Відновлено пошкоджених дошкільних, загальноосвітніх та позашкільних навчальних закладів

- 36 об'єктів закладів освіти з 36 пошкоджених.

Забезпечення житлом постраждалих I категорії

За результатами комісійних обстежень визнано 27 помешкань (89 осіб) (власні будинки, квартири), які зазнали пошкоджень I категорії, в тому числі:

- власних будинків – 8 (в т.ч. 1 будинок на дві сім'ї) – всього 9 сімей
- квартир (у двох будинках) – 18; (на 4 та 14 квартир відповідно), а саме: Миколаївський район – (1 сім'я) – 1 власний будинок.

На сьогодні питання пов'язані із відновленням пошкодженого житла, придбання і будівництва нового, компенсації за втрату житла вирішенні в повному обсязі.

Відновлення енергопостачання населених пунктів

Було знеструмлено 195 населених пунктів, у тому числі 153 – повністю та 42 – частково, пошкоджено 231 електроопору, 2,2 тонни електродроту. Станом на 02.08.08 електропостачання споживачів було відновлено у повному обсязі.

Відновлення газопостачання населених пунктів

Без газопостачання залишилося 33 населених пункти, газопостачання яких по тимчасових схемах було відновлено 18 серпня 2008 року.

Протягом серпня-жовтня газопостачання відновлено по постійних схемах. Роботи по найбільш проблемному об'єкту (газопровід середнього тиску через р. Стрий в с. Верхнє Синьовидне Сколівського району) завершено 25 листопада 2008 року.

Виконання Генерального плану

Генеральний план включає 634 об'єкти з обсягом фінансування на суму 286 908,371 тис. грн., в т.ч. перехідних на 2009 року – 91 об'єкт, на суму 158 300,0 тис. грн.

Державною комісією Кабінету Міністрів України за наслідками перевірки стану виконання відбудовних робіт 10-14 листопада 2008 року рекомендовано внести додатково до Генерального плану 27 об'єктів на суму 60 219,096 тис. гривень.

Всі відновлювальні роботи на території області завершено в повному обсязі, за винятком робіт по відновленню 3 мостів на державних автодорогах (Сколівський район – 2 мости, Дрогобицький – 1 міст) та 8 мостів комунальної власності (м. Борислав – 2 мости, Городецький район – 2 мости, Дрогобицький район – 2 мости, Самбірський район – 2 мости). Завершення робіт по відновленню даних мостів відповідно до плану проведення відновлювальних робіт планується у 2009 році. Рух в районах мостів, на яких проводяться ремонтні роботи організований по тимчасовій схемі, доїзди до всіх населених пунктів області забезпечено.

У Вінницькій області до виконання відновлювальних робіт було залучено 566 працівників та 116 одиниць техніки від Міністерства внутрішніх справ, Міністерства оборони України, водгоспу, обленерго, облгазу, комунальних служб, автодору та будівельних організацій.

Відновлення проведено:

а). Об'єктів культури.

Всього постраждало 15 закладів, які розташовані у Могилів-Подільському районі та м. Могилів-Подільському, а саме:

- 2 навчальних заклади;
- 9 закладів культури клубного типу;
- 2 бібліотеки;
- будинок народної творчості;
- парк культури та відпочинку.

Генеральним планом подолання наслідків стихійного лиха та відновлення постраждалих районів Вінницької області на проведення відновлювальних робіт закладів культури передбачено в цілому 5534,8 тис. грн., у тому числі: в Могилів-Подільському районі 2891,0 тис. грн. та м. Могилів-Подільському – 2643,8 тис. грн.

Надійшли кошти в сумі 3466,5 тис. грн. освоєно 100 %.

б) Навчальних закладів.

До уточненого Генерального плану проведення ремонтних та відновлювальних робіт на загальну суму 76874,7 тис. грн., включено 41 навчальний заклад.

З державного бюджету за рахунок субвенції надійшло 3814,0 тис. грн. та 248,8 тис. грн. з резервного фонду, що становить 5,3 % від потреби. Зазначені кошти направлено для відновлення 4 навчальних закладів, які зазнали найбільших руйнувань, а саме:

- для Хоньковецької СЗШ I-III ступенів Могилів-Подільського району, на виконання відновлювально-ремонтних робіт, передбачено 800,0 тис. грн., з необхідних 4617,3 тис. грн. Освоєно 100%;

- для Серебрийського дошкільного навчального закладу Могилів-Подільського району на виконання відновлювально-ремонтних робіт, передбачено 1614,2 тис. грн. Освоєно 100%;

- для дошкільного навчального закладу №3 м. Могилів-Подільський, на виконання відновлювально-ремонтних робіт передбачено 1400,0 тис. грн. Освоєно 100%;

- для Порогівського дошкільного навчального закладу Ямпільського району з резервного фонду держбюджету виділено кошти у сумі 248,836 тис. грн. Кошти освоєно у повному обсязі.

Решта 37 об'єктів потребують фінансування для відновлювальних робіт в обсязі 72794,7 тис. грн.

Комісією по розподілу коштів з благодійного фонду на завершення ремонтно-відновлювальних робіт з встановлення опалення виділено кошти в розмірі 300,0 тис. грн., з яких освоєно 132 тис. грн.

в) Об'єктів охорони здоров'я.

Міському бюджету м. Чернівців для ліквідації наслідків стихійного лиха, було виділено кошти в розмірі 3516 тис. грн для відновлення пошкоджених закладів охорони здоров'я. Обсяг виконаних робіт складає 82 %. Кошти було витрачено на:

- капітальний ремонт Могилів-Подільського медичного коледжу – 1800 тис.грн.

- капітальний ремонт даху Могилів-Подільського міського територіального медичного об'єднання – 1646 тис. грн.

- капітальний ремонт ФАП с. Бернашівка Могилів-Подільського району – 70 тис. грн.

У Могилів-Подільському медичному коледжі всього виконано робіт на суму 1749,6 тис. грн, що складає 100 % відсотків від профінансованої суми.

У Могилів-Подільському міському територіальному медичному об'єднанні виконано робіт на суму 1472,8 тис. грн., що складає 94% від профінансованої суми.

У ФАП с. Бернашівка Могилів-Подільського району вартість виконаних робіт складає 70,0 тис.грн, 100 відсотків від профінансованої суми коштів. Роботи завершені.

г) Транспортної інфраструктури.

Генеральним планом подолання наслідків стихії передбачено фінансування відновлення автомобільних доріг загального користування в обсязі 8475 тис. грн., з яких профінансовано 2640 тис. грн.

Відремонтовано 16,3 км автодоріг, в т. ч.: місцевого значення – 15,5 км, державного – 0,8 км, 4 залізобетонних труби, 3 мости.

В Укравтодор надано пропозиції щодо включення в план робіт 2009 р. з капітального ремонту об'єктів та збільшення загального обсягу фінансування відновлювальних робіт до 17 475 тис. грн.

д) Енергопостачання

Роботи по відновленню електромереж виконані повністю.

Всього виконано аварійно-відновлювальних робіт на суму 412,064 тис. грн.

Виконано роботи по відновленню працездатності електромереж:

- технічне обслуговування і профілактичне випробування 27 ТП 10/0,4 кВ;
- заміна трансформатора 250 кВ;
- капітальний ремонт 13 ТП;
- заміна муфт КЛ 10 кВ -44 од., 0,4 кВ – 16 од.;
- заміна КЛ – 10 кВ 80 м,
- заміна лічильників електроенергії.

е) Об'єктів житлово-комунальної сфери.

Для проведення аварійно-відновлювальних робіт на об'єктах житлово-комунального господарства, включених до Генерального плану подолання наслідків стихійного лиха в області, передбачено 96 886,818 тис. грн.

З державного бюджету надійшли кошти в сумі 11 501,964 тис. грн. (11,87% від потреби), в тому числі з резервного фонду – 1419,818 тис. грн., субвенції – 10082,146 тис. грн.

Проведено невідкладні роботи на об'єктах водопостачання та водовідведення на суму 1321,42 тис. грн., та ремонтно-відновлювальні роботи мереж дощової каналізації на суму 98,398 тис. грн.

Відповідно до розпорядження голови обласної державної адміністрації від 22.08.2008 № 333, за рахунок коштів субвенції з державного бюджету, для обласного бюджету передбачені кошти в сумі 10082,146 тис. грн. на відновлення об'єктів житлово-комунального господарства (об'єкти житлового фонду 2000 тис. грн.; об'єкти водопостачання та водовідведення 5398,598 тис. грн.; об'єкти дорожньо-мостового комплексу 2683,548 тис. грн.).

З виділених 11501,964 тис. грн. освоєно 5894,182 тис. грн., або 51,2 % коштів.

Із передбачених генпланом, на капітальний ремонт багатопверхових будинків комунальної власності, 7,08 млн. грн. виділено – 2,0 млн. грн.

Недофінансування робіт по ремонту житлового фонду складає 5,08 млн. грн. Газопостачання, енергопостачання населених пунктів відновлені повністю. Всі абоненти АТС підключені.

Вжиття вищезазначених заходів дозволило в найкоротші терміни відновити системи життєзабезпечення населення, провести роботи з дезінфекції криниць та підтоплених підвальних приміщень житлових будинків. Високу оцінку роботи рятувальників надано населенням постраждалих районів, про що свідчить велика кількість подяк від громадян, які надійшли на адресу Головного управління.

У Закарпатській області на ліквідацію наслідків дощового паводку було залучено аварійні бригади та підрозділи облводгоспу, служби автомобільних доріг в області, ВАТЕК Закарпаттяобленерго”, ВАТ “Закарпатгаз”, Закарпатської філії ВАТ “Укртелеком“, обласного управління лісового та мисливського господарства, аварійно-рятувальні підрозділи Головного управління МНС України в області, комунальні служби населених пунктів. Всього було залучено 1519 осіб та 305 од. техніки.

Для проведення невідкладних аварійно-рятувальних та першочергових заходів з ліквідації наслідків повені Головним управлінням МНС України в області було прийнято рішення щодо розгортання Мукачівського та Хустського зведених загонів, до складу яких залучено 73 особи та 29 од. техніки, а також було залучено 14 осіб складу та 9 од. техніки Закарпатського зведеного загону постійної готовності.

У проведенні відновлювальних роботах з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації приймав участь особовий склад аварійно – рятувального загону спеціального призначення Головного управління та пожежних частин області з засобами малої механізації, спеціальна та інженерна техніка.

Підрозділами ГУ МНС в області проведено:

- відкачування води 41589 м³ із 840 підвальних приміщень житлових будинків, 85 дворогоподарств та 262 колодязів;
- розчищення житлових будинків від паводкових наносів – 18 буд.;
- відновлення мосту – 1 од.;
- оновлення берегоукріплень – 1,145 км.;
- доставлення питної води – 10 т.;
- розчищення автомобільних доріг – 0,5 км.;
- регулювання русел рік – 2,2 км.;
- вивезення будівельного сміття – 1235 м³;
- укріплення берегової смуги – 1650 м³;
- розчищення водовідвідних мереж (труб та каналів) довжиною 1,5 км;
- розкрязування повалених дерев;
- розбирання двох заторів;
- розчищення підвалів від намулів – 17 шт.;
- установлення опор для мостів – 12 од.

Об’єднаною дирекцією будівництва водогосподарських об’єктів області проведено роботи щодо влаштування дамби – 4,24 км, укріплення берега з/б плитами нижньої частини м. Рахів – 4,73 км, реконструкції берегоукріплення р. Ч. Тиса (сmt. Ясіня Рахівського району, с. Добрянське, сmt. Тересва, Калини Тячівського району). Визначено обсяги невідкладних першочергових відбудовчих та будівельних робіт для виготовлення проектно-кошторисної документації. Було задіяно 65 чоловік та 27 од. техніки.

Підрядними організаціями служби автомобільних доріг в області (ДП "Закарпатський облавтодор") проведено очищення 14,8 км автодоріг від наносів, вивезено 8266 м³ каменю для засипки зруйнованих місць і розмивів. Досипано і сплановано 21 км розмитих узбіч, прочищено 39 труб і підмостових русел мостів та 61,1 км замулених кюветів, влаштовано 7334 м³ габіонів, змонтовано 95 блоків у фундаменти мостів, залито 412 м³ бетону у фундаменти мостів та монолітні споруди, відновлено покриття доріг бетоном об'ємом 4246,3 т. Відновлювальні роботи виконані на суму 26354,4 тис. грн. Всього на ліквідацію наслідків дощового паводку було задіяно 470 осіб та 148 од. техніки.

Закарпатським управлінням лісового та мисливського господарства відновлено 82,46 км доріг, відремонтовано та відновлено 70 мостів, відновлено 4179 п.м. підпірних стінок та 13 км. трельовочних волоків.

У Тернопільській області було проведено аварійно-відновлювальні роботи щодо відновлення електро- та водопостачання, відкачування води з будівель та територій, зрізання, розпилювання та вивезення повалених дерев, відновлення транспортного сполучення, пошкоджених дамб та надання допомоги постраждалому населенню у відновленні нормальних умов життєдіяльності.

З моменту виникнення надзвичайної ситуації підрозділами ГУ МНС в області проведено наступну роботу:

- 611 раз проведено відкачку води з будівель та господарських споруд;
- проведено відкачку води з 565 криниць, а також повторно відкачено воду з 1018 криниць;
- проведено відкачку води з 219 підвалів;
- всього було відкачено води (з будівель, господарських споруд, криниць, відкритих територій) 879509 м³;
- розчищено 2418 м русла річки Коропець та 2300 м русла р. Горожанка;
- очищено 2088 м водовідвідних каналів;
- очищено від сміття та намулу 173 житлових будинки;
- проведено розчищення від паводкового сміття та намулу 970 м автодорожнього полотна;
- розвантажено 10 тон гуманітарної допомоги;
- підвезено 303600 літрів питної води та 2 525 кг продуктів харчування в населені пункти постраждалих районів.

Всього при проведенні відновлювальних робіт відновлено :

- електропостачання підтоплених населених пунктів;
- 173 будинки, які потребували капітального ремонту (100%);
- 311 будинків, які потребували поточного ремонту (100%);

- 34 особи з числа домовласників, будинки яких були зруйновані, отримали грошову компенсацію;

- 10 навчальних закладів;
- 8 дошкільних навчальних закладів;
- 4 заклади охорони здоров'я;
- 3 об'єкти соціально-побутової сфери;
- 1 об'єкт житлово-комунального господарства (100%);
- 255,2 км доріг державного та місцевого (комунального) значення (79,0 км державного і 176,2 км комунального значення);
- 7 комунальних автомобільних мостів;
- 1 мостовий перехід (100%);
- завершено відновлювальні роботи на захисній дамбі (1600 м) у Монастирському районі (100%);
- 0,9 км берегоукріплень (100%).

Обласним виробничим управлінням по меліорації і водному господарству "Тернопільводгосп" у 2008 році виконано усі заплановані природоохоронні заходи на суму 2290,5 тис. грн.

Проведено відновлювальні роботи на водогосподарських об'єктах у Монастирському районі, а саме :

- невідкладні заходи з відновлення водозахисних дамб і берегоукріплення р. Дністер у селах Устя-Зелене і Лука Монастирського району;
- невідкладні заходи берегоукріплення р. Коропець в смт Коропець Монастирського району.

Відповідно до нормативних документів Кабінету Міністрів України у 2008 році передбачено виконання відновлювальних робіт на суму 4500 тис. грн. Всі роботи виконано у визначені терміни, об'єкти здано в експлуатацію.

5. ВИСНОВКИ

З аналізу причин виникнення катастрофічної повені

Основною причиною формування дуже високого паводку, який викликав катастрофічні наслідки були інтенсивні тривалі дощі, що охопили річкові басейни Карпатського регіону. Негативні наслідки паводку у певній мірі посилились нерациональною господарською діяльністю в басейнах річок.

Також, причинами виникнення повені стали:

1. Перевищення водорегулюючої здатності лісових масивів через надмірну кількість опадів.
2. Недостатня пропускна здатність русел річок і меліоративних каналів.
3. Безконтрольне використання лісових ресурсів у гірських районах.
4. Неповне виконання заходів із попередження та прогнозування ерозійних і зсувних явищ ґрунту та відсутність цілісної та ефективної системи гідротехнічних споруд.
5. Причиною, що призвела до значних руйнувань мостів, доріг, берегоукріплень та інших водних об'єктів є те, що за останні роки не було належно профінансовано жодної Державної програми щодо проведення робіт з будівництва та укріплення мостів, доріг, дамб та інших інженерних споруд на ріках постраждалих областей та у лісних масивах, а також реконструкцій зливових каналізацій, які експлуатуються тривалий термін без оновлень.
6. Недостатнє фінансування відновлювальних робіт на об'єктах водного, дорожнього господарства, об'єктів житлово-комунальної сфери, що постраждали під час минулих повеней, які мала місце протягом 2000-2007 років. Проведення відновлювальних робіт на зазначених об'єктах було профінансовано лише на 27%.

Загальна оцінка дій

Територіальні органи управління МНС, місцеві органи виконавчої влади та органи місцевого самоврядування постраждалих областей, сили цивільного захисту, що залучалися до роботи, показали організованість та злагодженість у роботі.

Разом з тим, у постраждалих областях своєчасно не були створені комісії та штаби з ліквідації стихійного лиха та не призначені керівники робіт з ліквідації цієї надзвичайної ситуації. А в у деяких областях ці організаційні структури на період ліквідації наслідків стихії взагалі не створювалися. Процес організації реагування, нажаль, не здійснювався за встановленим порядком з причин відсутності у керівництва областей та ГУ МНС відповідного рівня підготовки. Тому замість

штабів з ліквідації наслідків стихії створювалися різноманітні оперативні групи, а загальну координацію робіт здійснювали не спеціальні комісії з ліквідації стихії, а регіональні комісії з питань ТЕБ та НС (їх функції дещо відрізняються).

Головним управлінням МНС у Львівській області був вибраний оптимальний варіант роботи, першочергово був організований порятунок людей. В районах надзвичайної ситуації працювало 6 мобільних оперативних груп, що дозволило встановити контроль за ситуацією, здійснити необхідний маневр силами, спільно з обласним транспортом форсовано відновити основні шляхи сполучення та уникнути жертв і значно зменшити збитки.

Головним управлінням МНС в Чернівецькій області було організовано ліквідацію надзвичайної ситуації з повним використанням можливостей системи цивільного захисту області. Активно працювала комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій і всі обласні служби цивільного захисту. Така злагоджена робота функціональної і територіальної підсистем забезпечила порятунок 1 тис. 650 осіб, евакуацію 10 тис. 165 осіб.

Івано-Франківська область була епіцентром надзвичайної ситуації. Головним управлінням МНС в області вже 23 липня було розпочато рятувальні роботи, розгорнуто Штаб з ліквідації надзвичайної ситуації. Такі дії дозволили евакуювати 2 тис. 319 чоловік і відселити 7 тис. 58 чоловік. В той же час, на першому етапі роботи не вдалося організувати своєчасне і достовірне інформування про обстановку, яка склалась в районах області, та заходи, які вживалися для її нормалізації. Це не дозволяло Штабу ефективно впливати на хід рятувальних робіт, своєчасно здійснювати маневр силами і засобами. Інформацію про ситуацію, яка надходила з місць не завжди відповідала реальному стану речей, що ставило під загрозу зриву своєчасне інформування керівництва країни.

Своєчасне утворення штабів з ліквідації надзвичайної ситуації дозволило правильно оцінити обстановку та прийняти відповідні рішення щодо організації першочергових робіт з пошуку, рятування та евакуації населення з небезпечних територій, завдяки чому під час надзвичайної ситуації вдалося не допустити збільшення кількості людських жертв.

Залучені сили ЦЗ діяли оперативно, професійно, самовіддано, що забезпечило утримання ситуації контрольованою на всій постраждалій території включаючи важкодоступні гірські райони.

Факторами, які негативно впливали на хід виконання робіт з ліквідації надзвичайної ситуації, стали:

- незадовільний стан технічного оснащення підрозділів МНС;
- недостатня робота щодо створення регіональних і місцевих матеріальних резервів для ліквідації надзвичайної ситуації та її наслідків;

- державна система централізованого оповіщення населення про загрозу та виникнення НС, особливо у ланці: район – населений пункт потребує оновлення та переоснащення;

- недостатньо ефективно проведений загальний та детальний моніторинг із залученням дистанційних методів спостереження для отримання реальної інформації та визначення динаміки процесів затоплення.

Пропозиції щодо недопущення у подальшому катастрофічних наслідків повені

З метою запобігання в майбутньому широкомасштабним проявам і тяжким наслідкам від катастрофічних повеней, сильних і тривалих дощів пропонується:

1. Створення та забезпечення функціонування у державі функціональної підсистеми моніторингу і прогнозування надзвичайних ситуацій, що є важливим напрямом перспективного розвитку системи цивільного захисту стосовно запобігання виникненню надзвичайних ситуацій.

2. Проведення активних дій щодо попередження надзвичайної ситуації, для удосконалення безпеки водокористування, раціонального здійснення водоохоронних заходів, зменшення збитків від негативних наслідків шкідливої дії вод, підвищення екологічної надійності та ефективності, функціонування гідромеліоративного комплексу, що забезпечить розв'язання зазначених проблем.

Моніторинг повинен вимагати від суб'єктів системи державного моніторингу поверхневих вод забезпечення загальних задач і формуватись таким чином, щоб максимально задовольнити вимоги цих суб'єктів моніторингу. Тобто, слід створити таку систему, яка використовувала би дані, що їх збирають суб'єкти моніторингу для розв'язання своїх окремих задач, і на їх основі дозволяла би розв'язувати більш загальні задачі, розробити більш узагальнені висновки та приймати більш глобальні керівні рішення.

З метою забезпечення своєчасного подання інформації слід передбачити:

- створення розгалуженої мережі автоматичних гідрометеорологічних станцій у кількості, достатній для оцінки повеневої ситуації;

- впровадження методів дистанційного отримання інформації за допомогою супутникових та радіолокаційних технологій;

- впровадження моделі прогнозування погодних умов, насамперед опадів, з урахуванням фізико-географічних особливостей та орографії;

- створення в центрах з гідрометеорології телекомунікаційних центрів для швидкісного обміну гідрометеорологічною інформацією між метеорологічними службами;

- забезпечення ведення моніторингу небезпечних екзогенних процесів;

- створення, на міжнародному рівні, спеціальної науково-координаційної ради та регіональної системи комплексного моніторингу та менеджменту з метою прогнозування та попередження стихійних явищ і прийняття запобіжних заходів.

Автоматизація системи моніторингу гідрологічного режиму річок має стати основою для розв'язання найактуальніших проблем, а саме:

- підготовка, підтримка та прийняття рішень щодо запровадження ефективного (безаварійного, ресурсоощадливого, екологічно безпечного) режиму управління системою державного моніторингу поверхневих вод;

- запобігання виникненню джерел аварій та можливих надзвичайних ситуацій;

- розробка сучасних технологічних рішень і технічних проектів з їх гармонійним впровадженням в природне середовище;

- формування інформаційного поля, яке має матеріалізуватися у методичні вказівки, нормування та правове регламентування самого механізму і динаміки функціонування системи державного моніторингу поверхневих вод.

3. Для недопущення у подальшому розвитку надзвичайної ситуації катастрофічного рівня існує комплекс протипаводкових заходів, що поділяється за основними напрямками дій:

а). Упорядкування та підтримання в належному стані існуючого поверхневого водовідводу.

З цією метою необхідно:

- перебудувати відкриті та закриті колектори по руслу тимчасових водотоків, ярів, балок з відновленням їх пропускної спроможності, дренажних властивостей та забезпеченням самопливного відводу дренажних вод з територій міст і селищ;

- створити під час реконструкції та забудови міст і селищ нові мережі зливової каналізації;

- перебудувати систему водовідводу та обладнати мережі зливової каналізації пристроями для уловлювання засмічуючих речовин;

- посилити контроль за своєчасним збиранням відходів;

- розробити і ввести в дію систему оцінок діючих очисних споруд та обліку зливових стоків із створенням відповідної інформаційної бази даних.

б). Відновлення функціонування дренажних систем та споруд інженерного захисту.

З цією метою необхідно:

- посилити контроль за роботою дренажних систем, станом гідротехнічних споруд;

- проводити своєчасний ремонт та заміну спрацьованого обладнання дренажних насосних станцій, свердловин вертикального дренажу, гідротехнічних споруд;

- здійснювати реконструкцію існуючих дренажних систем з впровадженням результатів наукових розробок;

- проводити інвентаризацію та облік дренажних систем і споруд інженерного захисту від затоплення, створити відповідну інформаційну базу даних;

- здійснювати будівництво та реконструкцію захисних дамб, берегоукріплень.

в). Зменшення причин і факторів підтоплення, запобігання розвитку цього процесу.

З цією метою необхідно:

- скоротити обсяги водоспоживання з впровадженням сучасних водозберігаючих технологій;

- використовувати для потреб промисловості підземні води, які не придатні для питного водопостачання;

- ліквідувати диспропорцію потужностей водопроводів та мереж каналізації;

- замінити аварійні водопровідні та каналізаційні мережі;

- здійснювати будівництво підземних водозаборів (вертикального дренажу);

- здійснювати контроль за використанням підземних вод, станом і використанням підтоплених територій, будівництвом та експлуатацією споруд і мереж.

г). Не менш важливим протипаводковими заходами можуть бути:

- недопущення будівництва житлових і виробничих об'єктів у зонах можливого затоплення;

- розширення досліджень у підземній гідросфері, проведення моніторингу підтоплених територій;

- опрацювання нової природоохоронно – екосистемної концепції ведення лісового господарства в гірських умовах Карпат, яка має включати європейські засади наближеного до природи лісівництва в межах ландшафтно-водозбірних басейнів;

- облаштування оптимальної мережі лісових автомобільних доріг і проведення сертифікації лісів в Карпатах.

4. Забезпечення реального накопичення матеріальних резервів державного, обласного та районного рівнів в обсягах, що забезпечать проведення невідкладних робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків НС.

5. Удосконалення функціонування системи страхування населення та суб'єктів господарювання від чинників надзвичайної ситуації, внесення змін до нормативних документів щодо обов'язкового страхування.

6. Удосконалення взаємоінформування та здійснення взаємодії на початковому етапі виникнення надзвичайної ситуації між суб'єктами взаємодії. Посилення відповідальності за не вжиття упереджувальних заходів при повідомленні щодо загрози виникнення надзвичайної ситуації.

7. Створення системи централізованого оповіщення у місцях масового перебування людей на випадок загрози виникнення або виникнення надзвичайної ситуації.

8. Регулярне уточнення планів дій органів управління та сил цивільного захисту з ліквідації надзвичайних ситуацій, планів залучення додаткових сил і засобів із суміжних регіонів.

9. Забезпечити виконання „Загальнодержавної комплексної програми захисту від шкідливої дії вод сільських населених пунктів і сільськогосподарських угідь в Україні у 2006-2010 роках та прогноз до 2020 року” та державної програми „Ліси України” на 2002-2015 роки в Карпатському регіоні стосовно фінансування будівництва лісових доріг, лісових пожежних станцій та пожежно-спостережних веж, об'єктів соціальної сфери, впровадження екологічнобезпечних технологій лісозаготівель, що здійснюються за рахунок державних капіталовкладень.

10. Забезпечити належний контроль з боку Дністровсько-Прутського басейнового управління водних ресурсів за станом і експлуатацією гідротехнічних споруд, особливо в період проходження паводків.

11. Удосконалити взаємне інформування та взаємодію між службами, задіяними до аварійно-відновлювальних робіт, на початковому етапі виникнення НС шляхом постійного проведення спільних навчань та тренувань з відпрацюванням наявних планів дій та інструкцій взаємодії.

12. Провести комплекс заходів щодо модернізації існуючої системи оповіщення цивільного захисту, для забезпечення своєчасного, достовірного та надійного оповіщення керівного складу цивільного захисту, сил швидкого реагування, відповідних комісій, об'єктів господарювання та населення про загрозу та виникнення НС та постійного їх інформування про наявну обстановку при розвитку НС.

13. Впровадити автоматизовану інформаційно-вимірювальну систему АІВС "Дністер", яка дозволить попереджати і завчасно реагувати на виникнення паводків в басейні р. Дністер.

14. Здійснити належний контроль за дотриманням вимог Водного кодексу України та постанови Кабінету Міністрів України від 31 січня 2001 року №87 „Про порядок використання земель у зонах їх можливого затоплення в наслідок повеней і паводків” та недопущення забудови населених пунктів на заплавах річок в зонах можливого затоплення" органами виконавчої влади.

15. Розширити площі заповідних об'єктів на водозборах, заліснення земель, окремих штучно створених полонин, ділянок із чагарниковою рослинністю.

16. Заборонити самовільну забудову на територіях можливого катастрофічного затоплення.

Пропозиції щодо покращення ефективності дій органів управління єдиною державною системою цивільного захисту та сил цивільного захисту щодо реагування на повені та інші надзвичайні ситуації

З метою покращення організації роботи органів управління ЄДС ЦЗ та сил ЦЗ під час ліквідації надзвичайних ситуацій пропонується:

1. Розглянути питання щодо створення у Західному регіоні України окремого спеціального загону, основна діяльність якого повинна бути спрямована для проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків повеней, підтоплень, паводків.

Загін повинен бути оснащений сучасними плавзасобами різного призначення, механізмами для відкачування води, силовими електростанціями, водолазним оснащенням тощо.

2. Першочергово дооснастити загони Оперативно-рятувальної служби ЦЗ Західного регіону додатковими плавзасобами різного призначення, механізмами для відкачування води, силовими електростанціями, матеріальними засобами для розгортання тимчасових пунктів життєзабезпечення, сучасними польовими кухнями тощо.

Пріоритетним напрямком підготовки (навчання) особового складу загонів має бути проведення рятувальних та інших невідкладних робіт щодо ліквідації наслідків повені, підтоплень, паводків.

3. Вжити заходи щодо прискорення формування спеціальних регіональних центрів швидкого реагування.

4. З метою здійснення управління роботами з ліквідації будь якої надзвичайної ситуації на її початковій стадії, невідкладно при загрозі виникнення такої ситуації, яка за прогнозом може перерости у надзвичайну ситуацію регіонального або державного рівнів, формувати спеціальні комісії та штаб з ліквідації прогнозованої надзвичайної ситуації, призначати керівника робіт з ліквідації надзвичайної ситуації.

5. Вжити невідкладних заходів щодо створення регіональних та місцевих матеріальних резервів для ліквідації надзвичайних ситуацій, переглянути номенклатуру матеріальних резервів з урахуванням найбільш ймовірних надзвичайних ситуацій, які виникають в регіоні.

6. Переглянути плани дій з реагування на надзвичайні ситуації. Передбачити перелік необхідних заходів та сил ЦЗ щодо проведення рятувальних та інших невідкладних робіт. Детально відпрацювати питання евакозаходів (відселення), життєзабезпечення, своєчасного залучення та включення в роботу необхідних сил ЦЗ. Передбачити резерв сил ЦЗ, скласти реєстр інженерної, в першу чергу землерийної техніки, автокранів, самоскидів, погрузчиків тощо.

7. Розробити та підготувати пакет формалізованих розпоряджень та інформаційних документів для оперативного збору, у разі виникнення НС, необхідної інформації та підготовки управлінських рішень.

8. Спланувати та проводити не менше двох разів на рік командно-штабних навчань з залученням всіх органів управління територіальної підсистеми з метою практичного відпрацювання питань управління процесом реагування на найбільш ймовірні надзвичайні ситуації, які трапляються в регіоні. Під час проведення навчань уникати елементів "показухи", не перетворювати навчання у демонстрацію дій рятувальних підрозділів (рятувальники свою справу завжди зроблять на відмінно). Метою навчань повинно бути відпрацювання дій керівництва, органів управління, штабу з ліквідації надзвичайної ситуації щодо управління процесом ліквідації надзвичайної ситуації.